

AZ ALSÓZEMPLENI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1929. ÉVI OKTÓBER HÓ 3-ÁN
SÁROSPATAKON TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA PÉTER

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMATOTT A REF. FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN

1929.

AZ
ALSÓZEMPLÉNI REF EGYHÁZMEGYE 1929. ÉVI OKTÓBER
HÓ 3.-ÁN, SÁROSPATAKON TARTOTT GYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Kiss Ernő
esperes

Meczner Béla
gondnok

elnöklete alatt:

Éles István
Forgács Gyula
Hegedűs László
Janka Károly
Kun Zoltán
Marton János
Máthé Gyula
papi

Dr. Asztalos Kálmán
Bernáth Aladár
Hodossy Béla
Hubay Kálmán
Dr. Kiss Sándor
Dr. Meczner Tibor
világi

tanácsbírák ;

Janka Péter
Batta János
Szabó Andor
lelkészi

Asztalos Gyula
Dr. Csontos József
Dr. Vargha Lajos
világi

jegyzők.

Gecse Lajos egyhm. i pénztárnok, Dr. Kérészy Sándor, Dr. Szabó Sándor egyhm.-i ügyészek, Pataky Sándor tanügyi biz.-i lelkészi elnök, Kántor Mihály, Kocsár István, vitéz Nyitray Károly, Tóth István tanító képviselők.

BacsKay Károly, Bernáth István, ButyKay István, Csüry István, dr. Diószeghy Mihály, Farkas Lajos, Dr. Fülep Gusztáv, Göndöcz István, Györy Kálmán, Halmy Miklós, Igaz József,

Kiss Miklós, Kovács László, Kiss Pál, Kőrössy György, Molnár Ferenc, Molnár László, Móricz István, G. Nagy Béla, Nagy S. Béla, Sáfár István, Sütő Kálmán, Szöllőssy József, Takács Béla, Tantó János, Tóth Kálmán, Verebélyi Barna, Verebélyi Dezső, Veres Imre, Makó Dezső, Kovács Lajos, Major Gyula lelkészek, Varga János, Főző László, Tóth Bertalan segédlelkészek.

Dr. Izsó Bertalan főgondok és Szebényi Károly presbiter a sárospataki, Kelemen Sándor gondnok a ricsei, Bodnár Sándor kis gondnok a cigándi, Géresi András gondnok és Csordás János presbiter a vajdácskai egyház képviselőjeként.

A XC zsoltár 1. versének eléneklése után:

1. Kiss Ernő esperes magas szárnyalásu, buzgó fohásza emelte a megjelentek lelkét az örök kegyelem kútfejéhez, kérvén áldását és segédelmét tanácskozássainkra... Majd Meczner Béla gondnok üdvözli szeretetteljes meleg szavakkal a jelenlevő alkotó tagokat s

gyűlést megnyitja.

2. Lelkeszi főjegyző felolvasván a tagok névsorát

a gyűlés megalakul s az indokaik előzetes bejelentésével távolmaradt tagok: Horváth János, Vitkay Bertalan, Kósa Szabó Pál és Szathmáry Férenc elmaradását igazolja, az indokaik előzetes bejelentése nélkül elmaradt tagokat, ugymint: Bényey József, Gaál László, Osváth József, Szilágyi Géza, Szilva István lelkészeket felhívja, hogy elmaradásukat jelen határozat vételétől számított 30 napon belül igazolják esperes urnál, mit ha nem tennének, 4 P bírság fizetésérk elköteleztetnek.

3. Janka Károly lelkeszi tanácsbíró — napirend előtti felszólalásra kérvén és kapván engedélyt — meleg szeretettel üdvözli egyházmegyei gyűlés nevében

amerikai tanulmányutjáról szerencsésen hazatért esperesünket, aki ott is azért az ügyért dolgozott, amelyért itt közöttünk fáradozik kitartással, teljes lélekkel és szép eredményekkel; ott is az evangelium zászlaját hordta szét és lelki kapcsolatokat épített, amelyek magyar sziveket, lelkeket fűztek az örökkévalóhoz és oly kapcsolatokat, amelyek szóltak a magyar rögnek. Legyen áldott hazajöttével ennek a munkának a folytatása és azokat a gazdag lelki értékeket, tapasztalatokat, melyeket az új világban szerzett, hasznosítsa áldásosan közöttünk!

Kiss Ernő esperes válaszában mindenen előtt annak a mindnyájunk nagy örömeinek ad kifejezést, hogy gondnok ur Óméltóságát, akit egy tragikus esemény következtében majdnem elvesztettünk, itt láthatjuk körünkben fiatal lélekkel, jó egészséggel, munkakészséggel és érezhetjük közöttünk az ő áldott jó atyai szívének a dobogását, amelynek a melegéből annyi sok jutott már mindnyájunknak. Cselekedje a kegyelem Istene, hogy ennek az atyai jó szívnek a melegét minél hosszabb ideig érezhessük!... Majd rátérve a személyének szóló üdvözlésre kijelenti, hogy amilyen elfogódott szível mondott félévvel ezelőtt Isten hozzádot ennek az egyházmegyének, most ugyanolyan elfogódott szível fogadja az Isten hozottat. Kötelességének tartja, hogy ha amerikai utjának élményeit összegyűjtheti és tapasztalatait leírhatja, ennek az egyházmegyének rendelkezésére bocsássa azt, hogy nyilvánvalóvá legyenek cselekedetei. Majd megemlékezik azokról a gáncsvetésekről és nyert szomorú értesülésekről is, melyek keserűvé tették utját s mivel a bizalmatlanságnak a szele nemcsak az egyházmegye határain belül, hanem azon kívül is áradt feléje, kéri egyházmegyei gyűlést, hogy bocsássa őt el addig e helyről, míg a jól végzett munka öntudatával térhet majd ismét vissza.

Éles István lelkészi tanácsbíró felvilágosítást kér arra nézve, hogy milyen körülmények játszottak közre, melyek e keserű szavakat esperesünk ajkára adták, hiszen — tudtával — itt az egyházmegyében mindig a legnagyobb szeretet és bizalom övezte nagyrabecsült

személyét és mi nem tudunk elég hálát adni az Istennek, hogy a kommün után élére állította őt egyházmegyénknek.

Majd Forgács Gyula lelkeszi tanácsbíró szólalt fel s rámutat arra, hogy itt közöttünk az esperes úr nem szorul igazolásra és kéri, hogy egyházmegyénk ez őszinte, nagy ragaszkodását fogadja el örvendetes elégtételül.

Esperes újra felszólalván, kijelenti, hogy a kapott fájó túszerűségeket — melyekkel nem kíván most bővebben foglalkozni — mindig az tette számára elviselhetővé s az volt a vigasztalása, hogy egyházmegyéje ettől távol áll, sőt egyházmegyéjének papjai és világi emberei útjában is szeretettel érdeklődő sorokkal keresték fel. Köszönetet mond közgyűlésnek a szives Isten hozottért s a szeretetnek és bizalomnak azért a megnyilatkozásáért, mely őt körül vette s mely új erőt ad neki, hogy megcsökkent munkakedvét visszanyerve továbbra is hűséggel szolgálhassa a nagy Isten ügyét.

Egyházmegyei gyűlés midőn egyrészt mélységes hála érzések között tekint fel az örök kegyelem Istenére, aki szeretettel övezett világi vezérünket az életnek visszaadta s ügyének további hűséges szolgálatára képessé tette, másrészt örömteli érzésekkel csatlakozik felszólaló tagjai által esperese előtt tolmácsolt üdvözlésekhez és visszautasítva a személyét alaptalanul ért támadásokat, őt továbbra is legteljesebb szeretetéről, bizalmáról és ragaszkodásáról biztosítja.

4. Tárgyaltatott Sárközy Mária ricsei, Ablonczy László bodroghalászi, Szabó Jolán cigándi, ifj. Kiss Miklós golopi, Kolozsváry László csobaji, Makkay József zemplénagárdi, Nagy Magdolna sajtóhidvégi, Arday Béla vajdácskai megválasztott tanítók beerősítésük iránti kérelme.

Egyházmegyei közgyűlés Sárközy Mária ricsei, Ablonczy László bodroghalászi, Szabó Jolán cigándi, ifj. Kiss Miklós golopi, Kolozsváry László csobaji, Makkay József zemplénagárdi, Nagy Magdolna sajóhidvégi, Arday Béla vajdácskai megválasztott illetve, kinevezett tanítókat s tanítanóket állásukba beerősíti, az esküt tőlük kiveszi és működésükre Isten bő áldását kéri.

5. Tárgyaltatott Kárászy Dezső ref. segédlelkésznek az alsózempléni ref. egyházmegyébe való bekebelezése iránti kérelme.

Egyházmegyei közgyűlés Kárászy Dezső ref. segédlelkészt az alsózempléni ref. egyházmegyébe bekebelezi és működésére Isten bő áldását kéri.

6 a. H. esperes ur megemlékezve elnöki jelentésében arról az öröndetes tényről, hogy főtiszteletű és méltóságos püspök ur ez évben töltötte be püspökségének 10 éves évfordulóját, javasolja, hogy egyházmegyei gyűlésünk ez alkalomból jókívánatait fejezze ki a méltóságos és főtiszteletű püspök urnak.

Egyházmegyei gyűlés Isten iránti mély háládatossággal áll meg annál a határkőnél, mely főtiszteletű és méltóságos püspök ur 10 éves püspökségét jelöli. S áttekintve e küzdelmekben gazdag, nehéz feladatok elvégzésére drága alkalmul adott évtizedet, nagy megnyugvással állapítja meg, hogy egyházkerületünk főpásztora hivatott vezérekedése alatt minden megrázkódtatás nélkül jutott át azokon a mélységeken, melyek e próbáltatásokkal teljes időben előtte tátongtak s őméltósága bölcs kormányzása alatt áldott eredményekkel végezhetette egyházkerületünk azt a nagy miszsiót, mit Isten számára kijelölt.

Egyházmegyei gyűlés, midőn Révész Kálmán dr. főtiszteletű és méltóságos püspök urát 10 éves püspöksége alkalmából igaz szeretettel, mély tisztelettel és bensőséges érzésekkel üdvözli, egyben azért könyörög a minden jók adójához, hogy adjon továbbra is erőt egészséget s elegendő kegyelmet a mi dicsekedésünk számára, hogy a hanyatló test még sokáig lehessen eszköze a nemes eszményekért hevülő, az alkotó munkában fáradni nem tudó lélek számára, s hogy ez a gazdag gyümölcsöt termő élet sokáig ragyoghasson előttünk, mint világító szövétnek!

6 b. H. esperes ur elnöki jelentése kapcsán javasolja, hogy néhai Sebeő Gyula egyházmegyénknek több éven át volt tevékeny és értékes világi tanácsbírája elhalálózása alkalmából fejezze ki egyházmegyei gyűlés mélységes részvétét a vesztes családnak, örökítse meg a boldogult emlékét jegyzőkönyvében s a megüresedett tanácsbírói állás betöltése iránt intézkedjék.

Egyházmegyei gyűlés mélységes fájdalommal értesül elnöki jelentéséből arról a súlyos veszteségről, mely áldott emlékü Sebeő Gyula alkotó tagjának gyászos elhunytával egyházmegyénket érte. Közgyűlés őszinte megilletődések között örökíti meg jegyzőkönyve lapjain a megboldogult emlékét, aki huzamos időn át volt egyházmegyénknek buzgó, evangéliumi lelkiületű tanácsbírója s mint e kar legidősebb tagja, egyházmegyénk gondnok helyettese. Fájó érzésekkel tekint igazi világi papjának a megüresedett helyére, mert ezután nélkülözni lesz kénytelen azt a higgadt, megfontolt bölcsességet, azt az anyaszentegyház iránti rajongó szeretetet, azt az önzetlen lelkesedéssel és fáradhatatlansággal

végzett értékes munkát, mellyel a megboldogult minden téren csak tiszteletet és megbecsülést vivott ki nemesen egyszerű egyénisége számára.

Egyházmegyei gyűlés, midőn a koronáját vesztett gyászoló család pótolhatatlan veszteségében való osztozást és őszinte részvétét — jelen határozata utján — kifejezésre juttatja, a megboldogult számára csöndes nyugalomért, az utána busongók részére pedig égi vigasz balzsamáért könyörög az örök kegyelem kutfejénél.

A megüresedett állásra a szavazást elrendeli s a szavazatok beadásának határidejül november 30-t állapítja meg.

6 c. Tárgyaltatott Kiss Ernő esperes következő előterjesztése:

Nagytszt. és Mélt. Egyházmegyei Közgyűlés!

Folyó évi május hó 28-án jelen voltam az Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület Buffalóban tartott gyűlésén. E gyűlés tárgyai közt ott szerepelt az óhazai kapcsolatok kiépítésének kérdése is. A hozzászólásokban benne volt a megszuszakadt gyermek esengése a szülei hajlék után, de kicsendült belőlük a szemrehányás is, hogy itt-hon nem gondolnak reájuk olyan lélekkel, mint ők megérdemelnék.

Nekünk csak örülni kell azon, ha amerikai testvéreink hiven igyekeznek ápolni a vérség természetes kapcsolatait s rá kell eszmélnünk, hogy nemzeti szempontból milyen nagy értéket jelent ma minden magyar, bármelyik zugában él ennek a nagy világnak s fokozott mértékben az, aki Amerikában él. Gondoljuk meg, hogy az amerikai magyar élet újabb kivándorlók tömegével lendületet nem vehet, mert a kivándorlók száma kötve van. Az ottlakó magyarság pedig bármilyen meg-

ható módon őrzi is a faji jellegét, a dolog természeténél fogva egyre jobban amerikaisodik.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a fontos ténytet sem, hogy a mostani megszállt területekről kiszármazott magyarok, magyaroknak érzik és vallják magukat, a magyar hazához való hűségüket ápolják szívében.

A magam szerény személyével örökké hálás, boldog bizonyoságtévéje leszek annak, hogy az amerikai magyarnak megdobban a szíve, ha óhazai embert lát s hall s szeretetének és ragaszkodásának minden jelével körülveszi azt. Nincs olyan vasárnap, hogy Amerikának valamelyik templomában ne imádkoznának az itthoni kedvesekért. Mi rajtunk áll, hogy fenn akarjuk-e tartani az összekötést velük, vagy gonosz mostoha módjára kiveszük őket a szívékből? Én hiszem, hogy mindnyájan az előbbit akarjuk!

Ne gondolja senki, hogy én most amerikai lázban vagyok. Állítom, hogy a kritika higgadt szemével néztem meg mindent s megszerettem annyira az amerikai magyarságot, hogy amit benne kifogásoltam, azt neki mondtam meg s lesz bátorságom és szeretetem ezután is megmondani vagy megírni.

S éppen annak bizonyoságául, hogy a kapcsolatok felvételében is higgadt meggondolás vezet, néhány fontos javaslat megtételét későbbi időre halasztom.

Ezuttal csak két dolgot kérek. 1. Mondja ki a közgyűlés, hogy jegyzőkönyveit ezután megküldi az Amerikai Magyar Ref. Lelkészegyesület elnökének. Rev. Fr. Ujlaky, 1046 Bakevell Str. Toledo O. és az Amerikai Magyar Reformátusok Lapja szerkesztőségének, Rev. Julius Meleg 134—8 th. Ave Mickeesport Pa. s viszont őket is kéri, hogy egyházi életük fontosabb eseményeiről minket is tájékoztassanak. 2. Mondja ki a közgyűlés, hogy templomainkban, mikor a szívének diktálja, de együtte-

sen minden év valamelyik vasárnapján imádkozunk amerikai testvéreinkért.

Mély tisztelettel

Sátoraljauhely, 1929. okt. 1.

Alázatos szolgálja

Kiss Ernő

esperes.

Egyházmegyei gyűlés esperesének mindkét javaslatát, — mely magyar ref. véreinkkel való testvéri együvé tartozás érzését kívánja előmozdítani s eleven kapcsolatot kíván teremteni Amerikába kivándorolt testvéreinkkel — átérezve annak nagy jelentőségét, határozati erőre emeli.

Utasítja főjegyzőjét, hogy egyházmegyénk gyűléseinek jegyzőkönyvét a Magyar Ref. Lelkészegyesület elnökének (Rev. Fr. Ujlaky, 1946 Bakevell Str. Toledo, O.) és az Amerikai Magyar Reformátusok Lapja szerkesztőségének (Rev. Julius Melleg 134—8. th. Ave Mickeesport Pa) ezután küldje meg azon kérés kíséretében, hogy egyházi életük fontosabb eseményeiről bennünket esperesi hivatal útján (Sátoraljauhely, Petőfi utca 5.) ők is tájékoztatni sziveskedjenek.

A javasolt imnapot, mely alkalommal egyházmegyénk templomaiban imádság és igehirdetés keretében amerikai testvéreinkről megemlékezés történik, minden év június első vasárnapjában állapítja meg.

Egyházmegyei gyűlés ezen határozatát felterjeszti főt. és mélt. egyházkerületi gyűlésre is azon kéréssel, hogy Amerikába szakadt véreinkkel való kapcsolat ápolása céljából az egyházkerület területén hasonló intézkedéseket tenni méltóztassék.

6/d. Tárgyaltatott Kiss Ernő esperes következő előterjesztése :

Főtiszt. és Mélt. Egyházmegyei Közgyűlés!

Elvitathatatlan tény, hogy a mi iskolai nevelésünk vallásos és hazafias irányu. És ha valaha szükséges volt, ma valóban szükséges, hogy így legyen. A nemzeti érzés tulzott kifejtése ellen bizonyos oldalról többször szót emeltek már. Külföldi példákra, demokrata jelszavakra hivatkoznak, a különböző nemzetek testvériesülésének akadályaként tüntették fel. Ezzel szemben az az igazság, hogy a világ legnagyobb és legdemokratikusabb országában, az Északamerikai Egyesült Államokban a nemzeti himnusznak és zászlónak olyan kultusza él, amelyet a mi nemzeti imánk és zászlónk iránti tiszteletünk meg sem közelít.

Ennek a tapasztalatnak a hatása alatt tisztelettel kérem, mondja ki a közgyűlés, hogy a kebelbeli iskolákra a nemzeti zászló a tanítás ideje alatt minden nap kitűzendő s az előtt a tanítás megkezdése előtt és bevégzése után a tanító vezetése alatt a növendékeknek tisztelegni kell.

Indítványomat legyen szabad a közgyűlés előtt részletesebben is megindokolni.

Mély tisztelettel

Sátoraljaujhely, 1929. okt. 1.

Alázatos szolgálója

Kiss Ernő s. k.

esperes.

Egyházmegyei gyűlés — meghallgatván a javaslat élőszóval előterjesztett indokolását is — azt megértéssel fogadja s elkötelezi a kebelbeli egyházakat, hogy iskoláinkra ezen célra nemzeti zászlót szerezzenek be; a tanítókat pedig felhívja, hogy a zászló előtt való első tisztelgés al-

kalmával a nemzeti zászló jelentőségét magyarázzák meg növendékeiknek és mindennap tanítás előtt s az iskolából való eltávozás után iskolás gyermekeink vezetésük alatt tisztelegjenek háromszinü zászlónk előtt, hogy ez aktus által a fogékony gyermeki lelkekben a zászló, mint nemzeti jelvény iránti tisztelet kifejlesztessék s a nemzeti érzés és öntudat ezáltal is erősíttessék.

Egyben felterjesztést intéz a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi gyűléshez, hogy egyházmegyénk jelen határozatában foglaltakat megfontolás tárgyává tenni és kerületünk iskoláit hasonló eljárás követésére utasítani móltóztassék.

7. Janka Károly tanácsbíró javaslatára

egyházmegyei gyűlés köszönetet mond Máthé Gyula legidősebb tanácsbírónak, ki esperesünk távolléte alatt őt helyettesítette s egyházmegyénk ügyeit odaadó buzgósággal és hűséggel intézte.

8. Egyházkerületi képviselőkül tavaszi közgyűlésünkig terjedő hatállyal kiküldetnek

az elnökségen kívül lelkészi részről: Kun Zoltán, Éles István tanácsbírák és Janka Péter egyházmegyei főjegyző rendes, Szabó Andor aljegyző póttagul; világi részről: Hodossy Béla, dr. Meczner Tibor, dr. Kiss Sándor tanácsbírák rendes, dr. Asztalos Kálmán póttagul.

9. Elnökség bejelenti, hogy a bírósági gyűlés d. e. 11 órakor lesz a tanácsteremben.

Tudomásul szolgál.

10/a. F. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés — részint a kerületi gyűlésnek a polgári év második felére történő eltolódása s ennek következtében sürgős megoldásra váró ügyeknek sokszor veszteséges, késeldelmes elintézése miatt — 9. sz. határozatában felhívta egyházmegyéket annak megfontolására, hogy nem látják-e célszerűnek a gyűlések tartásával visszatérni a régi gyakorlatra, mely mellett egyházkerület is tavaszi közgyűlését május havának második felében megtarthatná.

Egyházmegyei gyűlés a maga részéről semmi akadályt nem lát fennforogni arranévve, hogy a tavaszi egyházkerületi gyűlések május havában megtarthatók legyenek, mert egyházmegyénk a múltban is mindig oly időben végeztette egyházlátogatásait és tartotta tavaszi közgyűlését, hogy felterjesztései már május 1-én a főtiszteletű egyházkerületi gyűlés részére mindig rendelkezésre állottak.

10/b. Olvastatott a tiszáninneri egyházkerületi gyűlés 85. sz. határozata, mellyel letette egyházmegyékhez az ORLE-nak a valláspedagógiai tanfolyamok rendezése érdekében benyújtott s az Egyetemes Konvent jegyzőkönyvének 103/929. sz. pontjában foglalt javaslatát és tervezetét azzal, hogy őszi gyűlésig nyilatkozzanak: volna-e fedezetük ilyen tanfolyamok rendezésének anyagi segélyezéséhez?

Egyházmegyei gyűlés bár örömmel üdvözli ORLE-nak a valláspedagógiával foglalkozó lelkészek, s. lelkészek, tanítók és tanítónők részére rendezendő pár hetes palláspedagógiai továbbképző kurzus létesítésére vonatkozó javaslatát s azt a nagykonceptióju tervezetet, mely behatóbbá akarja tenni az elméleti és gyakorlati kiképzést, azonban — fedezet hiányában — sem a kurzusok tartásához, sem az ott

tartott előadások kinyomatásához a maga részéről anyagi segítezővel hozzájárulni nem tud.

A tanfolyamok tartását csak úgy gondolja megvalósíthatóknak, ha azok költségeit teljesen a résztvevők viselik.

10/c. Olvastatott ugyanazon egyházkerületi gyűlés 103. sz. határozata, mely nyomatékosan ajánlja az egyházmegyéek figyelmébe az Egyetemes Konvent 336/929. sz. határozatát, mely hozzájárult ahhoz, hogy az elnökség a mind több és több igénylő kielégítésére elégtelen havonkénti átalányból az 1928. évi november hó 1-től 45 P lelemelt összegben folyósított káplántartási kongruát és segédlelkészi fizetésekiegészítést 1929. július 1-től a szükséghez mérten havi és fejenkénti 40 P-re leszállítja. Egyben felhívja egyházmegyénket arra, hogy úgy az állandó káplántartó helyé nyilvánításnál, mint a szolgálatképtelenség jogcímén támasztandó igényeknél, — tekintettel a nagyon is korlátolt erőforrásra — csak a legméltánylandóbb esetekben tegyenek elfogadó javaslatot.

Alkalmazkodó tudomásul szolgál.

10/d. Olvastatott ugyanazon egyházkerületi gyűlés 129. sz. határozata, mely közli egyházmegyékkel az iparos- és kereskedő tanonciskolák vallástanítási tervét megállapító, következő 189/929. sz. egyetemes konventi határozatot:

I. osztály anyaga: Bibliaismeret Jézus életének kiemelésevel. Cél: Megismertetni az üdv történeti előkészítését s a Jézusban megvalósulását.

II. osztály anyaga: Egyháztörténet. Cél: Bemutatni az egyház multjában és jelenében Istennek nevelő munkáját s ezzel kapcsolatban ápolni a Krisztus igaz egyházához való hűséget.

III. osztály tananyaga: Hit- és erkölcsstan. Cél: Református keresztyén öntudat és világnézet kialakítása.

E tantervnek megfelelően készítendő kézikönyv — a tankönyvbizottság javaslata értelmében — egy kötetben nyomtatandó ki.

Alkalmazkodó tudomásul szolgál.

10/e. Ugyanaz az egyházkerületi gyűlés — Egyetemes Konvent 191/929. sz. határozata alapján — 130. sz. határozatában kívánatosnak tartja, hogy az önevelést is munkáló vallástanári konferenciákon lehetőleg mindenki jelenjék meg, aki középiskolákban foglalkozik vallásos neveléssel; ezért méltányosnak látja, hogy a gyülekezeti szolgálatra többször igénybevett hitoktató és vallástanító lelkészeknek a vallástanári konferencián való megjelenés alkalmával felmerülő napi és utiköltségeit az illető egyházak fedezzék.

Egyházmegyei gyűlés fenti határozat alapján felhívja a saujhelyi, sárospataki és tokaji önálló hitoktatói állást fenntartó egyházakat, hogy hitoktatóiknak a jelzett konferencián való részvételből felmerülő napi és utiköltségek fedezéséről jövő évtől kezdve költségvetésileg gondoskodjanak.

10/f. Olvastatott ugyanazon egyházkerületi gyűlés 136. sz. határozata, mely az Egyetemes Konvent 201/929. sz. határozatára hivatkozással arra hívja fel egyházmegyéinket, hogy a népiskolai statisztikai kérdőívek újabb módosításáig az egyelőre hiányzó rovatok adatait a kimutatásokat kísérő jelentéseikben feldolgozva terjesszék fel.

Egyházmegyei gyűlés közölt határozatot tudomásul veszi s tanügyi bizottsági elnököt utasítja a határozatban foglalt rendelkezés betartására.

10/g. Ugyanaz az egyházkerületi gyűlés 140. sz. határozatában tudatja iskola fenntartó egyházakkal, az

Egyetemes Konvent 213/929. sz. határozatát, mely szerint a tanítói javadalmak valorizálása ügyében újabb előterjesztést a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz nem tesz.

Tudomásul szolgál.

10/h. Olvastatott a tiszáninneri egyházkerület f. évi tavaszi közgyűlésének 142. sz. határozata, melyben Egyetemes Konvent 237/929. sz. határozatára hivatkozással felhívja egyházmegyénket arra, hogy a megszűnt, vagy megszűnés lehetősége előtt álló egyházi hivatali állások javadalmi földjének telekkönyvi állása s általában jogi természete tekintetében a szükséges adatokat gyűjtsék össze és terjesszék a f. évi őszi közgyűlés elé.

Egyházmegyei gyűlés — miután es-peresének — a hivatalos lapban történt felhívására érdemleges jelentés egyetlen egyháztól sem érkezett — megállapítja, hogy megszűnt, vagy megszűnés lehetősége előtt álló egyházi hivatali állás egyházmegyénkben nincsen.

10/i. Ugyanaz az egyházkerületi gyűlés 143. számú határozatával az Egyetemes Konvent 144/929. sz. határozata alapján értesíti egyházmegyéket arról, hogy a gazdasági iskolák szervezésénél egyházunkra hárított terhekre nézve a vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz előterjesztést tett.

Tudomásul szolgál.

10/j. Ugyanaz az egyházkerületi gyűlés 146. számú határozata utján az egyetemes Konvent 255/929 számú határozata alapján alkalmazkodás s a vallástanítókkal leendő közlés céljából tudatja egyházmegyénkkel, hogy a meg nem keresztelt gyermekek vallásos oktatásánál a keresztelés hiánya akadályul nem vétetik.

Egyházmegyei gyűlés az érdekelt választánitók figyelmét — fenti utasítás tekintetbe vételére — jelen határozata utján felhivja.

10/k. Ugyanaz az egyházkerületi gyűlés 147. sz. határozatával közli egyházmegyékkel az Egyetemes Konvent 257 929. sz. határozatát, figyelmeztetvén egyházmegyék utján az egyházközségeket, hogy az állami iskolákban a ref. vallásu tanitók alkalmazásának feltűnő mellözése esetén a szükséges előterjesztést az esetleges előterjesztések megtétele végett az Egyetemes Konventhez tegyék meg.

Egyházmegyei gyűlés Egyetemes Konventünk e felhivását jelen határozata utján az érdekelt egyházak figyelmébe ajánlja.

10/l. Ugyanaz az egyházkerületi gyűlés 150. számu határozatával közli egyházmegyénkkel az Egyetemes Konvent 292 929. sz. határozatát, mely szerint Egyetemes Konvent egyházmegyénk felterjesztéseit az államsegélyek teljes valorizálása tárgyában a legteljesebb pártolással terjesztette fel a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz.

Tudomásul szolgál.

10/m. Ugyanaz az egyházkerületi gyűlés 153. sz. határozata utján tudatja egyházmegyénkkel az Egyetemes Konvent 298 929. sz. határozatát, mely szerint Egyetemes Konvent az illeték egyenérték tárgyában a pénzügyminiszteriumhoz előterjesztést tett. Az egyházakat pedig felhivja, hogy a külön pótlék törlése végett indokolt kérelmükkel forduljanak közvetlenül a pénzügyminiszter urhoz, mivel az 1925. évi 4600. sz. rendelet 7. §-ának 4. bekezdése szerint azt a miniszter ur méltányos esetekben mérsékelheti, esetleg teljesen el is engedheti.

Egyházmegyei gyűlés Egyetemes Konvent határozatát tudomásul veszi s a benne foglalt felhívást az egyházközségek tudomására hozza.

10/n. Olvastatott ugyanazon egyházkerületi gyűlés 155. sz. határozata, mely az Egyetemes Konvent 304/929. sz. határozata kapcsán értesíti egyházmegyéket arról, hogy a vall. és közokt. miniszter ur 47145/928. II. ü. o. sz. leirata szerint az önálló énekvezéreket korpótlék és családi pótlékban törvényes jogalap és törvényhozási hitel hiányában nem részesítheti; felhívja azonban az önálló énekvezéri állásokat fentartó egyházakat arra, hogy énekvezéreik részére a családi pótlékot és korpótlékot azon kulcs szerint, amint a lelkészeknek utalta a miniszter ur, anyagi erejük teljesítőképességének figyelembe vételével utalják ki mindaddig, míg az törvényhozásilag rendezve nem lesz.

Egyházmegyei gyűlés, mivel egyházmegyénkben önálló énekvezéri állást fentartó egyház nincs, intézkedésre okot fenforogni nem lát.

10/o. Olvastatott ugyanazon egyházkerületi gyűlés 156. sz. határozata, mely utján közli egyházmegyénkkel az Egyetemes Konvent 305/929. sz. azon határozatát, hogy a vallás- és közokt. miniszter ur 47—141/928. II. ü. o. sz. leirata szerint az ujonnan szervezni szándékolt lelkészi állásoknak a kongrua szempontjából való elismerése tárgyában indokolt esetekben hajlandó eltérni az 1927. évi 78.000. vkm. sz. intézkedésben közzölt szabálytól, mely szerint kongruával csak az oly leányegyházak önállósítási törekvései támogathatók, melyek lélekszáma a 800-at eléri.

Tudomásul szolgál.

11.a. Tárgyaltatott az egyház alkotmányáról és kormányzatáról szóló törvénytervezet, melyet országos

zsinatunk hozzászólás és tárgyalás végett letett az egyházmegyékre. Ezt a törvénytervezetet részletesen letárgyalta az egyházmegyei lelkészértekezlet, melynek vele kapcsolatos javaslatait egyházmegyei közgyűlésünk magáévá téve, a közölt törvénytervezetre vonatkozólag a következő határozati javaslatot terjeszti — fokozatos egyházi főhatóságaink útján a főtiszteletű és méltóságos Zsinat elé :

1. Egyházmegyei közgyűlés az egyház alkotmányáról és kormányzatáról szóló törvényjavaslatot, amely — egyrésztől zsinatunk hagyományait követi, másrésztől törvénykönyveink hiányait pótolja —, elvi magaslatról tárgyal, de mégis célszerű, életreszabott törvényrendszer ad, az általános tárgyalás alapjául elfogadja.

2. A részletekben azonban több módosítást tart szükségesnek. Nevezetesen :

a) A 17. §. negyedik bekezdése, amelynek értelmében nagy gyülekezetek több külön egyházközséggé osztása, vagy egyházzrészé tagolása alkalmával az önálló vallásoktató lelkészi állásokat, vagy azoknak egy részét a szükség és lehetőség szerint rendes lelkipásztori állásokká kell átszervezni, — elhagyandó, mert a vallás-tanítás munkájának végzése egész embert kíván és annak végzésére akkor is szükség van, mikor az a gyülekezeti rész 5000 lélek után rendes lelkipásztori állást szervezett, hiszen az 5000 lélek gondozása annyi kötelességet ró reá, hogy a vallás-tanítás ezután is szükséges munkája rá nem hárulhat át.

b) A 28. és 29. §-ok teljes egészükben törölendőek és helyettük a jelenlegi 18. § hagyandó érvényben, de a választói jogosultságnak a tiszta ref. házasságban élő nőkre való kiterjesztésével ; a presbiterium

által a választói névjegyzékbe veendők azok is, akik nyomasztó anyagi helyzetük miatt egyházi és iskolai terhet nem viselhetnek vagy munkaképtelen öregek, de vallásos életük erre őket méltókká teszi.

c) A 72. § 2. bekezdése, amely új, de sértő, amely szerint az egyházközség fizetési tisztviselői javadalmának rendezésére, vagy emelésére vonatkozó határozathozatalban nem vehet részt a presbiteriumnak olyan tagja, aki az egyházközségnek maga is rendes fizetésben részesülő tisztviselője, — törlendő.

d) A 87. § 2. bekezdése, amely egy az élet által megcáfolt elvnek a tulfeszítése, töröltessék és az eddigi gyakorlat tartassék fenn, mely szerint lelkészi oklevéllel bíró, tanári és tanítói állást betöltő egyének világi tisztviselőkké választhatók legyenek. Ennek megfelelőleg rövidítendő meg a 113. § 2-ik, 139. § 3-ik és a 153. § második bekezdése.

e) A 120. § első mondata, a 88. § szellemében átalakítandó s ennek megfelelőleg az egyházkerületi tisztviselők megbízatása 12 évre szól, de a püspöki és főgondnoki állások kivételével, akik életfogytiglan választandók.

f) A 121. §-ból e szó „egyházkerületben“ törlendő.

g) A zsinati tagok választása lajstromos szavazás mellőzésével egyházmegyénként, illetőleg választókerületenként történjék, hogy az egyházi életben kialakult vélemények és irányzatok a zsinaton képviselőkhöz jussanak.

h) A konvent, nevének megtartásával, az egyházmegyei és egyházkerületi tanácsnak megfelelőleg a zsinat állandó bizottsága legyen, amelyet a zsinat alakít meg.

11/b. Egyetemes Konvent az országos nyugdíjintézeti reform alapelveire, valamint a tagok megterhelésének szélső határára nézve ismerni kívánja az egyházmegyék véleményét, amiért is e tárgyan teendő javaslattételre szólítja fel őket. E kérdéssel tüzetesen foglalkozott egyházmegyénk lelkészértekezlete, amelynek véldményes javaslata alapján közgyűlésünk az orsz. ref. lelkészi nyugdíj- és özvegy-árva gyámintézet reformjára vonatkozólag következő határozatot hozza:

Egyházmegyei közgyűlés a lelkészözvegyek és árvák helyzetének nyomasztó helyzetét mérlegelve szükségesnek tartja, hogy az özvegyek és árvák ellátmányi járandósága felemeltessék. Evégből nyugdíjtörvényünk oly irányu átalakítását véli szükségesnek, hogy nyugdíjintézetünk évenként legalább a következő járulékokat fizesse a gyámolításra szorulóknak részére:

1. Egy A) csoportbeli özvegy kapjon évenként 1000 (ezer) pengő nyugdíjat és 200 (kettőszáz) P lakbért.

2. Apátlan árva évi 300 (háromszáz) P, szülőtlén árva évi 500 (ötszáz) P neveltetési járulékot kapjon.

3. A lelkészi nyugdíj összege havi 224 P lenne átlagosan számítva.

4. A B) csoportban levő özvegyek a konventi tervzetben levő cca 236 pengő differenciát megkapják az 1000 P törzsn nyugdíj mellé.

E megnövekedett szükséglet fedezésére a lelkészi évi járulékok $3\cdot5\%$ -ról felemelendők 4% -ra. Az egyházak által eddig fizetett évi 2% -os fenntartói járuléknak pedig a duplájára azaz 4% -ra emeltessék fel.

Feltétlenül óhajtja egyházmegyei közgyűlés, hogy a nyugdíjintézeti tőke vagyona ne az eddig szokásos alacsony kamat-

lábak mellett gyümölcsöztessék, hanem legalább 7% kamatozással, amely a mai viszonyok mellett semmi nehézségbe nem kerül. Nem célszerű nyugdíjintézeti tőkénk tőkepénzeit s járulékait bizonytalan értékű záloglevelekbe s bankpapirokba fektetni, amelyek gyakori értékcsökkenésnek vannak kitéve, hanem a bizonytalan s veszteségekkel járó záloglevelek helyett biztos értékű ingatlanokban kellene elhelyezni gyümölcsöző tőkéinket s alapjainkat.

Másfelől módot kellene nyújtani egyházainknak arra, hogy kölcsönszükségleteiknél a nyugdíjintézeti tőke s alapokból vehessenek fel kölcsönöket a kellő fedezet biztosítása mellett.

11/c. Tárgyaltatott a Tiszáninneri Egyházkerület f. évi tavaszi gyűlésének 97. sz. határozata, mely az Egyetemes Konvent 313 929. sz. határozatára hivatkozással letette nyilatkozattétel végett egyházmegyékhez az ORLE azon indítványát, melyben felkéri az Egyetemes Konventet, hogy adjon ki egy egyetemes hivatalos lapot, amelyik közölné az egyházmegyei, egyházkerületi, konventi és zsinati közérdekű határozatokat, miniszteri rendeleteket, pályázatokat, úgyszintén az egyes egyházi hatóságoknak és főhatóságoknak a körleveleit. Ez a lap nélkülözhetővé tenné az egyházmegyei, egyházkerületi, konventi jegyzőkönyveknek nyomtatott közzétételét, amennyiben a jegyzőkönyvek 8—10 gépirásos sokszorosított példányából 1—1 a levéltárakba és a püspöki hivatalokba elhelyeztetvén, mindenki számára hozzáférhetővé lenne maga az eredeti jegyzőkönyv. Az így megtakarított összeg erejéig az egyházmegyék, egyházkerületek és Konvent az elárvult theológiai irodalmat segítenék. Az eddigi jegyzőkönyveket pótolná egy kivonatos közléssel bővített, már szokásba is vett tárgymutató kinyomatása, miután az egyes személyek az őket érintő pontokat közigazgatási úton úgy is megkapják egész terjedelemben, a

közérdekü határozatok pedig a hivatalos lapban szintén egész terjedelemben már úgy is megjelentek.

Egyben egyházkerületi gyűlés nyilatkozatot kér arra nézve is, hogy a konventi hivatalos lapnak a közölt módon való megindítását az egyházmegyei, egyházkerületi és konventi jegyzőkönyvek pótlására megfelelőnek tartják-e? Kéri továbbá annak a közlését is, hogy egyházmegyénkben mennyire rúgna az így megtakarított összeg?

Egyházmegyei gyűlés a hivatalos egyetemes lapnak — mely hivatva volna egyházkormányzatunkban egyöntetűséget teremteni s egyházainkat s egyházhatóságainkat közösen érdeklő ügyek közlése által széleskörű áttekintést és tájékoztatást nyújtani — az Egyetemes Konvent által való kiadását a maga részéről megvalósítandónak tarja, azonban az egyházmegyei, egyházkerületi és konventi jegyzőkönyveknek teljes egészében való kinyomatásához továbbra is ragaszkodik s nem tartja elegendőnek és célravezetőnek a jegyzőkönyveknek kivonatos tárgymutatóval való pótlását, mert véleménye szerint tiszta képet egyházi szerveink gyűléseinek munkájáról csak úgy nyerhetünk, ha azok betekintés végett minden lelkészi hivatalban rendelkezésre állanak... S amidőn közli egyházmegyénk, hogy múlt évi jegyzőkönyveinek a kinyomatása 551 P. 68 fillérbe került, megjegyzi, hogy a jegyzőkönyveknek 8—10 példányban való gépirásos sokszorosítása s a kivonatos tárgymutató kinyomatása szintén elég költségbe kerülnének.

11/d. Tárgyaltatott gróf Ráday Gedeon zsinati tagnak a lelkészekről és azok elhelyezéséről szóló törvénytervezet részletes tárgyalása során benyújtott és a zsinat

által hozzászólás végett egyházmegyékhez is letett azon indítványa: hogy képviselő jelöltséget lelkipásztor, s-lelkész, hitoktató csak is az egyházkerületi elnökség engedélyével fogadhat el. Továbbá a 4-es bizottság azon pótló javaslata, hogy ez a rendelkezés tanárookra, tanítókra és más egyházi alkalmazottakra is megfelelően alkalmazandó . . . S ha a felsorolt egyházi alkalmazottak országgyűlési képviselővé választatnak s ebből kifolyólag egyházi hivatali állásukban helyettes munkaerő alkalmazása válik szükségessé, ennek az alkalmazásnak költségei az országgyűlési képviselővé megválasztott egyházi alkalmazottat terheli.

Egyházmegyei gyűlés magáévá téve lelkészértekezletének e tárgyban hozott határozatát, azt a következőkben terjeszti fel egyházkerületi gyűlés útján a főtiszteletű és Méltóságos zsinathoz.

Egyházmegyei gyűlés gróf Ráday Geodeon indítványát a 4-es bizottság azon pótlásával együtt, hogy ez a rendelkezés a tanárookra, tanítókra és más egyházi alkalmazottakra is megfelelően alkalmazandó, mellőzni s napirendről levétetni kéri.

Mert egyházmegyei gyűlés ez indítvány esetleges törvénné válásában, míg egyrészt a ref. lelkészek és egyéb egyházi alkalmazottak egyéni jogainak erős sérelmét és azok politikai meggyőződése feletti gyámkodást látja, mit demokratikus egyházalkotmányunkkal összeegyeztethetőnek nem tart, másrészt a közérdek érzékeny károsodásának tekintené, hogy épen azok részére, kiknek hivatásukból folyólag minden téren magasabb eszmények szerint kell forgolódnia, megnehezítettnek és feltételekhez köttetnek az országos törvények által — az előírt kívánalmaknak megfelelő magyar állampolgárok részére — egyformán biztosított jog.

Egyházmegyei gyűlés ugyanis azon az állásponton van, hogy ma, mikor minden téren annyi mellőztetés és sérelem éri ref. egyházunkat s állami életünkben, berendezettségünkben hova tovább felekezeti szempontok kezdenek erősen kidomborodni, nem helyes megkötöttségekkel korlátozni — különösen a mai választási rendszerek mellett — azt a lehetőséget, hogy egyházunk alkalmazottai a magyar országgyűlés törvényhozó tagjai közzé bejuthassanak... Az adott viszonyok között egyenesen örömmel kell tudomást szerezni arról, ha más felekezetek exponensei mellett — kiknek e jogát hatóságai nem korlátozzák — a mi egyházunk alkalmazottai, közelebbről lelkészei is helyet foglalhatnak a magyar parlament tagjai között, mert ők ott bizonyára nem e világban való érvényesülés útjait s nem a földi sikerek dicsőségének mulandó ragyogását keresik, hanem tudományos felkészültségükkel, nemes közszellemükkel, eszményi világnézetükkel, puritán becsületességükkel áldást hozó komoly munkásai lehetnek a magyar ügynek s éber őrei, bátor harcosai anyaszentegyházunk érdekeinek.

Az ellen nem emel kifogást egyházmegyei gyűlés, hogy az országgyűlési képviselővé megválasztott alkalmazottak helyettesítésükről saját költségükön gondoskodjanak, mert ezt a maga részéről is méltányosnak tartja.

12. Olvastatott és tárgyalatott belmissziói bizottság következő jelentése :

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon, 1929. október hó 2-án az alsózempléni ref. egyházmegye belmissziói bizottságának ülésében.

Jelen voltak Kiss Ernő esperes elnöklete alatt Tantó János előadó, dr. Filep Gusztáv, Janka Péter, Forgács Gyula, Batta János, Szabó Andor bizottsági tagok.

1. A megjelentek szives üdvözlése után elnök az ülést megnyitja. Egyben felkéri Tantó János e.-m. belmissziói előadót belmissziói jelentésének megtételére.

2. Tantó János felolvassa a következő jelentést:

Nagytiszteletű Belmissziói Bizottság!

Az 1928—29. évben folytatott missziói munkájáról beküldte jelentését 46 egyház, melyből a következő kép tárul elénk: vasárnapi iskolába és gyermekistentiszteletre járt 31 gyülekezetben 2583 gyermek, a múlt évinél 267-el több. A bibliai iskolába járók 43 csoportban 43 vezetővel végezték munkájukat. Összevontan tanítottak 19 helyen. Osztályonkint: Nagyrosvágy, Pácin, Cigánd. Kesznyéten, Sárospatak, Tiszaluc. A gyermekpasztoráció kiterjesztetett a 8 évesekre 29 helyen, míg a többi helyekről a jelentések mit sem mondanak. Meglátogáltak otthonában — a prügyi számtalan kivételével — 515 gyermeket, tehát 76-al többet, mint az előző évben. Segélyben részesült 594 gyermek, tehát 20-al több, mint a múlt évben. A gyermek misszióban résztvett 104 férfi és 43 nő. Segítőket leginkább a lelkészi és tanító családokból, továbbá ifjusági és leányegyesületek, nőegylet énekkar és belmissziói egyesület tagjai közül sikerült szerezni. Ezeket a lelkész készíti elő, egyrészüknek belmissziói iskolai tanfolyamuk is van. A presbiterek, sőt ezek feleségei közül is rekrutálódtak munkások.

Sárospatakon a theologus ifjak is segítettek. Természetesen a lelkészek és segédlelkészek voltak mindenütt az elsők a munkások között.

A konfirmáltak közül sikerült összetartani 272 fiut és 292 leányt, rászint biblia körben, részint konfirmáltak együletében; Sárospatakon 38 fiut cserkészcsapatban. Sok helyen a lelkész az ismétlő iskolában a vallásoktatás keretében foglalkozik velük, másutt ifjusági egyesületekben. Több gyülekezetben 12 éves korban konfirmálnak éveken át tartó előkészítés után, azonban olvasunk olyan jelentést is, hogy a presbiterek nem akarják a korhatárt felemelni. A serdülők közötti munka akadályá általában alkalmas helyiség hiánya, városban az iparos tanoncok, falun főleg a cselédek nehezen megközelíthető volta. Ifjusági együletnek, szövetségnek vagy bibliakörnek van összesen 603 tagja. Feltűnő apadást mutat Ond. A leányegyletek tagjainak száma 436. Missziói munkára vállalkozik 80 személy. Vallásos estély tartatott 38 alkalommal. Ami a lapokat illeti, a régi kedvelt egyházi lapokat járattják. Az előfizetők száma folyton emelkedést mutat. Hogy hány bibliát vásároltak a hivek errenézve jellemző választ ad a taktaszadai iv: „Ez nem tudható.“ A legtöbb egyház ajándékoz bibliát a növendékeknek konfirmációkor. Az ajándékozott könyvek értéke kb. 450 pengő.

Templomlátogatók átlagos száma 7—8000. Erre nézve lásd az esperesi jelentést. A vasárnap megszentelésére, szegénygondozásra vonatkozólag a régi válaszokat hozzák a jelentő ivenk.

Segélyezettek száma 189. Segélyek értéke csak néhány gyülekezet jelentésében van nyilvántartva, összes értéke mintegy 2000 pengő. Cigádon sokan részesülnek alkalmi segélyben, számuk nem tartatik nyilván.

A missziói bizottság ülései legtöbb helyen összenek a presbiterium üléseivel. Jelentékenyebb javaslatok: Sárospatakon helyi Kálvin-Szövetség szervezésére vonatkozó javaslat, országos gyülé-

sekre utazóknak viaticum megszavazása. Tiszalucon: téli évadban hetenkint egyszeri esti istentisztelet kivilágított templomban.

Minden presbiterium adott fütött, világított helyiséget az énekkar, vallásos estélyek, esetleges ifjusági egyleti és műkedvelői előadási összejövetelekre. Pénzbeli áldozathozatalról csak némelyik egyház jelentése szól, ezeknek végösszege 700 P.

A 10-ik pontban a következő református egyesületek működéséről történik itt-ott jelentés: Ref. Ifj. Egyesület,- Énekkar,- Vegyeskar,- Nőegylet,- Kálvin-Szöv., Patakon cserkészcsapat és Református Missziói Szövetség.

Miniszterileg jóváhagyott ref. egyesület: Lorántffy Zsuzsánna ref. nőegylet.

Különböző egyesületek beszámolnak mellékelt jelentésekben működésükről, így: énekkarok, ifj. és leányegyletek, ref. missziói szövetség, Lorántffy nőegylet, ref. leányszövetség, iskolán kívüli népműv. tanfolyam Sárospatakon.

Az egyesület működése ellen nincs seholy kifogás, csupán Spatakon annyi, hogy az énekkar táncmulatságokat rendez. Ez türhető állapot, hisz Amerikában sok egyház ilyen módon tartotta fenn magát.

A gyülekezet missziói élete csak néhány helyen mutat fejlődést. Legerőteljesebb lendületet vett Sárospatakon, érdeme van benne Zsiros József segítségének is. Sárospatakon a ref. leányszövetség ügyét a lelkész felesége vitte hathatósan előre. Tiszalucon a jobb belátás.

A missziói-bizottság legfontosabb javaslatai a következők: 1. Törvényesen szerveztessék országosan a missziói munka. 2. Képzett diakonusok és diakonisszák kiküldetését javasolja egy egyház. 3. Reverzálisos vétségekkel szemben zsinati tegyelmi beavatkozást kér egy javaslat. 4. Házasságkötés előtt kötelezővé tétessék az úrvacsora vétel. 5. Tiszaluc pedig új kérdőpontok mellőzését kéri.

A szórványok lelkigondozására vonatkozó pon-

tok feleletei meglehetősen azonos tartalmúak. A tanyákról nagy ünnepek alkalmával az anyagyülekezet templomait látogatják a hivek. Oda viszik gyermekeiket megkeresztelni, halottaikat eltemetni. A szórványi ref. növendékek vallástanítását a lelkész, vagy segédlelkész végzi, vagy pedig a ref. tanító. Konfirmációi oktatásra vagy a vallásórán készülnek elő, vagy pedig együtt az anyagyülekezet növendékeivel. A lelkészek látogatták a szórványokban lakó hiveket, részükre vallásos iratokat adományoztak. Ahol volt alkalmas helyiség, ott lelkész évenként többször istenitiszteletet tartott, úrvacsorát osztott. A szórványban lévőket a legtöbb jelentő-ív szerint az elkatholikusodás és káros reverzális adás veszedelme fenyegeti. Az anyaegyházak minimális összeget fordítottak a szórványok gondozására, legtöbbször semmit. Az állam és község a hittanóra tiszteletdíját fedezte. Sárospatak kivételével, amely saját erejéből reméli az itteni kiadások fedezését, minden egyház máshonnan vár segílyt. Sárospatak egyházmegyei diaszpóra diakónust sürget. Figyelemre méltó új gondolat.

Belmissziói-bizottság előadó jelentését tudomásul véve javasolja az egyházmegyei közgyűlésnek, hogy utassítsa Tokaj, Gesztely, Hernádkak, Makoshotyka, Láca, Erdőhorváti egyházakat fegyelmi felelősség terhe mellett, hogy belmissziói jelentésüket 14 nap alatt az esperesi hivatalhoz küldjék be.

3. Tárgyaltatott a tiszáninneri egyházkerület 1929 július 16-án Miskocon tartott közgyűlésének 43. számú jegyzőkönyvi pontja, melynek szövege a következő:

„A belmissziói-bizottság folyó hó 15-én tartott üléséből indítványozza: hívja fel közgyűlés az egyházmegyék elnökségeit, hogy missziói előadóiknak

tiszteletdíjuk mellett olyan évi anyagi rendszeres támogatást adjanak, amiből az illető előadók évenként legalább 10 gyülekezetben személyes kiszálás, érintkezés és ráhatás útján mozdítsák elő a missziói munkák megindulását és keresztülvitelét.

Egyházkerületi közgyűlés maga is szükségesnek és mindennél hatásosabbnak látván a missziói munkák irányításában, előmozdításában a személyes ráhatást, befolyást, érintkezést, az indítványban foglalt felhívást az egyházmegyék elnökségeihez elnökség útján megteszi, egyúttal tőlük a fölhívás értelmében történt intézkedéseikről annak idején jelentést vár.“

Belmissziói-bizottság javasolja egyházmegyei közgyűlésnek, hogy a belmissziói előadónak évi utiköltsége céljára az egyházmegyei pénztár terhére 60 pengőt utaljon ki. Javasolja továbbá azt is, hogy az egyházmegyei közgyűlés mondja ki, hogy mindazokon a helyeken, ahol a missziói előadó összejövetelt tart, ennek az összejövetelnek a perselypénze felerészben az egyházmegyei pénztárhoz küldessék be az egyházmegye missziói kiadásaira.

4. Tárgyaltatott az egyházmegyei belmissziói-bizottság 1928—929. évi munkájáról szóló jelentés, mely szerint az egyházmegyei bizottság a múlt évben egy ülést tartott, melyen a belmissziói előadó jelentését és javaslatait tudomásul vette, illetve letárgyalta.

Belmissziói-bizottság a jelentést tudomásul veszi.

Egyházmegyei gyűlés a belmissziói-bizottság jelentését tudomásul veszi és javaslatait határozati erőre emeli.

13. Olvastatott és tárgyalatott a tanügyi bizottság következő jelentése:

JEGYZŐKÖNYV,

Felvétetett Sárospatakon az alsözempléni ref. egyházmegye tanügyi bizottságának 1929. október 2-án tartott gyűlésében.

Jelen voltak: Pataki Sándor lelkészi-, Elekes Imre világi elnök, Janka Károly, Hodossy Béla, B. Tóth István, Forgács Gyula, Kántor Mihály, Kovács László, Hegedüs László, Filep Sándor. vitéz Nyitray Károly és dr. Fülep Gusztáv bizottsági tagok.

1. Világi elnök miután élénk szavakkal mindnyájunk közös örömének ad kifejezést a felett a nagyszerű tény felett, hogy az áll. tanítóképző intézet f. évi szept. hó 14-én egyházkerületünk tulajdonába vétetett át s ezáltal tanügyünk nagy lépést tett előre, miután szívesen köszönti Janka Károly tanügyi bizottsági tagot, főiskolánk érdemes gondnokát, kinek a többi áldozatos lelkek között elévülhetetlen érdemei vannak az átvétel körül; üdvözlőlvén az egybegyűlt bizottsági tagokat, a gyűlést megnyitja.

2. Egyházi elnök felolvassa az egyházmegye népiskoláinak 1928—29. isk. évi állapotáról szóló következő jelentését:

Nagytiszteletű Tanügyi Bizottság!

Egyházmegyénk népiskoláinak 1928—29. évi állapotáról szóló jelentésemet mély tisztelettel a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Az iskolai év minden iskolában szept. első napjaiban kezdődött a kesznyéteni felsőosztályokén kívül, hol tanítóválasztás miatt nov. 1-re maradt s junius utolsó felében végződött. Iskoláink 6 osztályuak; kivételt képez Tokaj, Szerencs, de az utóbbi csak azért, mert a felsőbb osztályok állami

iskolába vannak beosztva. A gyermekek mindenütt a törvényes életkorban adatnak fel iskolába s törvényszabta módon lépnek át a felsőbb osztályokba is. Rendkívüli okokból az iskola szünetelt tanító betegsége miatt 2 hétig Tarcalon a II.—III. oszt.; 1 hétig Ujcsanálason, 3 hétig H.-kakban és Cigándon a III.—IV. oszt.; hideg miatt 3 nap Sóstófalván, 16 nap Megyaszón, 3 hétig T.-karádon. A tanítás tantervünk szerint, ref. szellemben, saját tankönyveink alapján történt. A hitoktatást egyházi iskoláinkban nagyrészt tanítóink végzik különös gondal, azonban két helyen, B.-olasziban és E.-horvátiban továbbra is a lelkész urak buzgólkodtak. Ugyancsak a lelkészek végezték az áll., közs., vagy más felekezeti iskolákba járó növendékeink vall. oktatását is elismerésre méltó odaadással. A tanulók rendszeres felügyelet mellett jártak templomba s a felsőbb iskolások a bibliában is kellő jártasságot mutattak. A szükséges értesítő könyvecskékkel növendékeink mindenütt el vannak látva. Kivétel: Makkoshotyka. Szegény tanulóknak tankönyv s tanszerekkel való ellátásáról (1107'50 P összegben) több helyen gondoskodtak. Az iskolai naplók a legtöbb helyen rendben vannak. Nincsenek rendesen vezetve Megyaszón a Bajusz Imrét helyettesítő S. Szabó Gyula, T.-harkányban a Molnár Miklóst helyettesítő Csicséri Vilma iskolájában. A figyelmet fel kell hívnom arra, hogy a naplók közokiratokat képeznek, éppen azért azokat úgy is kell kezelni. Azokban indokolatlan javításoknak, kihuzásoknak helye nincs. Az egyes rovatokat pontosan ki kell tölteni. A haladási naplók a teljes év végéig vezetendők, természetesen az ismétlések ideje alatt is, hiszen ez által a tanító önmagát is ellenőrzi. — Tetemesebb mulasztások nincsenek. Ha valahol sok fél nap van feltüntetve, azt egy-két növendék huzamosabb betegsége, vagy tankötelesnek felvett, de iskolát csak néha látogató cigánygyermek rendtelensége okozza. Hogy a mulasztások meggátlására kellő gond fordítottatik, az abból is kitünik, hogy pl.

az iskolalátogatás több helyről csaknem teljes létszámu jelenlétet jelentett, pedig a nyári munkaidő régebben ilyenkor nagyon is felezgette az iskolákat. Más jellegű iskolába jár mindennapi tanköteles 1487, ismétlő iskolás 1663. Itt jegyzem meg, hogy más felekezeti iskolába mindennapi tanköteles csak 64 jár, ellenben más felekezeti növendék jár hozzánk 622. Ennek az okát több dologban kereshetjük és találhatjuk meg, annyi azonban bizonyos, hogy a ref. szülők öntudata nem csekély mértékben billenti javunkra a mérleget. A más jellegű iskolába járó növendékek azonban vallásos oktatásban mindenütt részesülnek. — Az iskolák felszerelése bizony a legtöbb helyen hiányos. Ezen a téren nagyon szomoruan állunk. Háboru előtt csaknem minden iskolánk fel volt szerelve taneszközökkel s a felszereléshez segítségül jött maga az állam is. Ma? . . . Szerelvényeink lerongyolódtak, meg- vagy elkoptak, összetöredezték vagy elkallódtak. A pótlás egyházaink szegénysége miatt megindulni nem tud. A segítségnek még csak tervét sem halljuk emlegetni a kult. kormányzat részéről. Pedig az ének- és vallás tanitashoz nincs az egyházaknak szükségük számológépre, falitáblára, térképre. fizikai szerekre, míg ellenben az állam jól felfogott reálérdekének alátámasztása a nevezett szerek nélkül aligha lehető. Éppen azért kívánatos, hogy a nm. kultuskormány jöjjön sürgősen iskoláinknak e tekintetben való megsegítésére is. Teljesen felszerelt tantermünk a 79-ből csak 9 van. T.-luc szerelésben sokat pótol; további pótlások a simai iskolánál is az egyház előljáróságának dicséretes buzgólkodása következtében folyamatban vannak. Felszerelésre fordított egyházmegyénk iskoláiban az elmúlt évben 2314 P 05 f. További hasznosítást nem tür L.-bényének térképpel, irótáblával, Megyaszónak fali olvasótáblával, Sóstófalvának legalább számológéppel, Olaszliszkanak térképpel, — ezeken kívül A.-dobszának, E.-horvátinak, Báj új iskolájának a legszükségesebbekkel való ellátása.

— *Órarend és tananyagbeosztás* csaknem mindenütt van s azoknak megtartását A kaladási naplók igazolják. Amikor mi minta-tananyag beosztás kiadását szorgalmazzuk, ez nem azt jelenti, hogy egyszersmindenkorra való kész dolgot és megkötöttséget adjunk. Ez a tanítókra inkább csak könnyítés lenne és egyöntetűbséget szolgáló keret, mely a tudomány fejlődés, történelmi, helyi, személyi viszonyváltozás stb. kívánta évenkénti átdolgozással eleveőbb forgásba hozza a kereket, Éppen azért elítélendő, ha valaki még ma is 30 évvel ezelőtt dátumozott tananyagbeosztást mutat fel, mert azt kell feltételeznünk, hogy e szerint is halad. Vojtkó Béla alsódobszai, Ujvári Katalin megyaszói, Ungvári Gyula tokaji, Somogyi Ida t.-ladányi, Báj, Csobaj, T.-kenéz, Prügy tanítóinak tananyagbeosztása régi; Lurcz Árpád sóstófalvi tanítóé hibás, nem részletes; a m.-hotykai férfi, a golopi s az ondi (Bajusz Zoltán) tanítónak meg egyáltalában nincsen. — Tanítói szakkönyvtár van 32, összesen 677 drb. könyvvel. Könyvbeszerzésre fordított 477·79 P, 54 tanerő tehát szakkönyvtár nélkül van. A hivatalos lapok mindenütt megőriztetnek. — *Ifjusági könyvtár* van 40, összesen 1909 drb. könyvvel. Könyvbeszerzésre frndított 226·60 P, 10 iskola tehát még mindég ifj. könyvtár nélkül van. — *Rajz, kézimunka, slöjd* a legtöbb iskolában tanítatik s a növendékek ezekkel az ügyesítő és szórakoztató dolgokkgl szivesen foglalkoznak. Készítményeikkel egyik másik iskola falai valósággal fel vannak diszitve. (B.-olasziban, Bájon, E.-bényén, Szerencsen stb.) — *A faiskolák* a községek tulajdonai. Növendégink a szükséges oktatásokat ezekben nyerik. — Az évvégi körzeti ének- és torna-versenyek az *ének- és tornatanítást* kiemelték régi elhanyagoltságukból. Sok helyen lehet gyönyörködnt több szólamu éneklésben és ügyes tornamutatványokban. Puskásnál, Dudásnál, B. Tóthnál kottaolvasás található. Tornaszerek is előadják itt-ott magukat, pl. ugrómércék, botok. *A tanítói laká-*

sok, iskolák helyiségei, környék, udvar, illemhely rendben és tisztántartása sok gondot okoz és anyagiakat emészt. Mindamellet is néhány kivétellel a meszelés, olajjal való portalanítás a rendes időközökben megtörténik. Szép tiszta, rendben tartott iskolák találhatók: Cigándon, Ricsén, Lucon, Lácán, Karoson, Erdőbényén, Liszlán, Spntakon, Tokajban, Bájon stb. Olaszi és Tolcsva vezetnek. Az érdem nagyrésze tulajdonképen azoké a tanítóké, akik nem tudnak meglenni a szenny és romok között. A tisztáknak mindenek engednek és előttük mindenek tisztákká és rendesekké lesznek. Iskolaépület van meg nem felelő: Agárdon, Alsódobszán, T.-szadán, Karcsán, Vajdácskán, E.-horvátiban, Simán, Sárában, Ondon; ezeken a helyeken új iskolákra. ill. több tanteremre van szükség. A mozgalom megvan, azonban az államsegély egyes helyeken nehezen jön. Vissen előszoba, Révleányváron padok, padlók, Tarcalon egy isk. terem, Olasziban tanítólakás rendbehozandók. Cigándon 3 új tantermet, 1 tanítói lakást, Ricsén 2 tantermet 1 tanítói lakást épített. Tokaj, T.-luc mindent rendbe hozott. — *Tantermek takarításáról, fűtéséről, vízzel való ellátásáról* szolgák által mindenütt van gondoskodás az egy Vajdácška kivételével, hol maguk a növendékek végzik ezeket a dolgokat. — Iskola fenntartásra fordított:

egyházi jövedelemből	152,583	P 07	fillér
államsegélyből	176,760	„ 99	„
közs. segélyből	8,126	„ 09	„
összesen	337,470	P 15	fillér

Az iskolák áll. felügyeleténél autonomiánkat sértő beavatkozások nem történtek. A helybeli lelkipásztorok és iskolaszékek tagjai az iskolákat mindenütt rendszeresen látogatták. Van 67 férfi, 19 nőtanító, összesen 86 tanerő. *Kitűnő iskolák*: Cigánd III.—IV., V.—VI. oszt., Z.-agárd, T.-luc, II.—III., IV. VI. oszt. Kesznyéten I. oszt., Sajóhidvég I., II., III.,

VI. oszt., Gesztely I., II., III., VI. o. H.-németi I.—II. III.—VI. o. Ujcsanáros T.-szada, Láca III.—VI. o. Karcsa I.—II. o. Karos, Olaszliszka I.—II. o. Kenézlő, Viss, Erdőbénye III.—VI. o. Spatak mind a négy tanerő, B.-olaszi, Szerencs, Tállya, Tarcal IV.—VI. o. Csobaj I.—II. o. Báj III.—VI. o., összesen 31. — *Jeles iskolák*: T.-karád I., III. o. Ricse II. V.—VI. o. Cigánd I.—II. o. Révleányvár, H.-kak, T.-harkány V.—VI. o. L.-bénye, Megyaszó I., IV.—VI. o. Alsódobsza, Láca I.—II. o. Semjén, Nagyrozvág, mind a kettő, Karcsa III.—VI. o. Tolcsva, E.-bénye I.—II. o. Sima, Györgytarló, B.-sára, Monok, Tarcal I., II. és III. o., T.-ladány III.—VI. o., Báj I.—II. o., Prügy III.—VI. o. összesen 29. — *Jó iskolák*: T.-karád II. o. Ricse I., III.—IV. o. Cigánd I.—II. és II. o. T.-luc I. o. Kesznyéten III.—VI. o. T.-harkány III.—IV. o. O.-liszka III.—VI. o. E.-horváti, M.-hotyka I.—II. o. Ond mind a kettő, Golop, Tokaj, T.-ladány I.—II. o. T.-kenéz, Prügy I.—II. o. összesen 18. — *Elégséges iskolák*: T.-karád IV.—VI. o. Berzék, Megyaszó II.—III. o. Sóstófalva, Vajdáccka, M.-hotyka III.—VI. o. B.-halász, Csobaj III.—VI. o., összesen 8. — Elégtelen nincs. — Az előző látogatás alkalmával adott utasítások a lehetőségig végrehajtottak. — A tanítók, Inlkészek, iskolaszéki tagok között a viszony mindenütt jó s mindnyájan elismerésre méltó módon munkálkodnak az iskola és egyházépítés (belmisszió) nagy és felelősségteljes munkamezején. — Az egyes tantárgyak tanítására vonatkozó megjegyzéseim a következők: *Vallás. Egyh. ének*. Egyszerű mondatokkal ellátott, könnyen érthető, jó vallástani kézikönyvekre van szükség, melyek krisztusi szeretetre s puritán kálvinistaságra nevelnek. Bibliát énekeskönyvet mindenütt használnak, de az énekeskönyveknek az iskolákban való nagyobb elterjedését erősen gátolja azoknak magas ára. Az imádkozás sok helyen éneklésszerű. Fel-tűnik, hogy nincs egységes imaszövegünk. Az éneklés néhol vontatott. — *Írás, olvasás*. A helytelen testtartásnak sokszor nem a tanítók, hanem az is-

kolapadok az okai. Egyik helyen a gyermek lába nem éri a padlót, máshol a növendék feje is alig emelkedhet a pad fölé; van olyan pad is, hogy az ülőkéről fel kell állani, hogy egy lépést téve közelebb juthasson a scriba műtő helyéhez. Mig ezek a régimódi hosszú padok el nem pusztulnak s helyettük szabályszerű modern padok nem lépnek, addig lesz panasz is. Az olvasás hanglejtésére, az éneklés és hadarás kikerülésére nagyobb gond fordítandó. *Helyesírás, fogalmazás, nyelvtan.* Beszédértelem. Újabbkori elmélet, hogy az elemiben nyelvtant nem kell tanítani. Fő a helyes írás! És talá-lunk mégis nyelvtani kézikönyveket, de rosszakat, valamint látunk papírra vagy táblára vetett „nem helyes“ helyesírásokat. Ez így nem mehet. Tiszta és világos magyar nyelvünkben nincsen szükség arra, hogy minden szót külön tanuljunk meg leírni és kiejteni, mint az angolban. Az írás ellenőrzése mellett néhány jó nyelvtani szabály, alapos főnév s igeragozás és melléknév fokozás, beszédrészi és mondattani alapos elemzés, ilyeneket jól tárgyaló nyelvtan nemcsak, hogy keresztül segít a bajokon, hanem még alapot is rakénk le általuk az esetleg jövőben tanulandó idegen nyelvek alá. A nyelvtani ismeret hiánya okozza a sok helyesírási hibát, pedig a jó beszén-értelmi nevelés, mely kezd általánossá lenni, nagyban megkönnyíti a növendékek szó, vagy írásbeli fogalmazását. — *Számtan. Mér-tan.* Ugy a fejbeli, mint az írott számvetés kielé-gítő. Csak azt és annyit kell tanítani, ami az életre kell. A gyakorlati alkalmazásban előljár Szerencs.

Term.-rajz, Gazdaságtan, Földrajz, Történet, Alkotm.-tan, Polg.-jog, Term.-tan, megfelelők. Földrajztudás, térkép, földgömbismeret nélkül nem sokat ér. Néhol hiba van. Tájékozódás a térképen és a szabadban zavaros. Pedig utazni kell, kereskedni kell, vonatot, autót, repülőgépet kell vezetni, katonánál terepismeret nagyon fontos stb. A tájé-koztatlanság sok bajt okozott már eddig ts. Föld-rajzot könyvből térkép mellett felelik a Palumbi

Sándor tanítványai. Különös, de talán nem jó. Térkép rongálás kikerülhető, ha nem kézujjat, hanem lúdtollat használunk mutatóul, melynek csak a hegyén hagyunk egy kis pelyhet, a többit lefosztjuk. Történelemben a mai kor is beleszövendő, hogy a nyomoruságból kivezető út megtalálható legyen. — Végül közlök néhány statisztikai adatot. Egyházmegyénk lélekszáma: 53.680. Egyházak száma Györgytarlóval: 66. Összes ref. növendéket befogadó iskola van: 42; részben befogadó: 8, nincs felekezeti iskola 16 egyházban. Az 50 mindennapi iskolában 86 tanerő tanít. Részben osztottan: 59, osztatlanul: 27. Iskolaépületek száma: 64, tantermeké: 79. Két tanítói állás szerveztetett. Egy Ricsén, egy pedig Karcsán. — Mindennapi tankötelesek létszáma, fiú: 2987, leány: 2918, össz.: 5905. Szaporodás: 829. Ref. felekezeti iskolába jár, fiú: 2266, leány: 2156, össz.: 4422. Ezek osztályonként a következőképen oszlottak meg: I. o. fiú: 681, leány: 631, össz.: 1312. II. o. f.: 547, l.: 521, össz.: 1068. III. o. f.: 451, l.: 464, össz.: 915. IV. o. f.: 290, l.: 257, össz.: 547. V. o. f.: 171, l.: 169, össz.: 340. VI. o. f.: 135, l.: 125, össz.: 260. Évközben kimaradt: 61 fiú, 58 leány, össz.: 119. Év végéig tehát járt: 2203 fiú, 2098 leány, össz.: 4303. Hat osztályt végzett s záró vizsgát sikerrel tett 131 fiú, 124 leány, össz.: 255. Iskolába járás alól felmentetett: 1 fiú, 4 leány, össz.: 5. Mulasztott félnapok száma, igazolt 46.760, nem igazolt 5706, össz.: 52.466. Ismétlő tanköteles volt, fiú: 1005, leány: 1083, össz.: 2088. — Tanítói működésüket nyugdíjba menetellel befejezték: Kántor Lajos Karcsán és Szilágyi András B.-halászon. Az előbbi hosszú és sikeres működés után, az utóbbi közismert bajokból is kifolyólag betegség címen. Szívől kívánjuk mindkettőjük számára a nyugdíjnak még hosszú időn át való zavartalan élvezését.

Végére jutván jelentésemnek, bátorkodom megállapítani, hogy iskolai életünkből az 1928—29. évi sem ment el hiába. A munka mezején ott láttunk

mindenkit, tanítót, tanulót, lelkészt, presbitereket, szüléket. Azzal a hő kivánsággal, hogy e mező teremje meg minél előbb drága gyümölcsét: a földi és mennyei haza üdvét, boldogságát — bezárom jelentésemet, ajánlván magamat a Nt. T.-B. tapasztalt jóindulatába.

Tanügyi-bizottság lelkész-elnökének jelentését elismeréssel tudomásul veszi s ennek alapján a következő határozati javaslatokat terjeszti fel a Nt. egyházmegyei közgyűlés elé:

a) Méltóztassék utasítani M.-hotykát a növendékeknek Értesítőkönyvecskékkel való ellátására, Megyaszó II—III. o., Tharkány III—IV. o. vezetőit a naplók rendbehozására.

b) Méltóztassék egyh. főhatóságaink útján felkérni a Nm. Vall. és közokt. miniszter urat arra, hogy a felszerelésben ez idő szerint nagyon lemaradt egyházi és elemi iskolák legalább részbeni felszereléséről államsegély utalása, vagy felszerelési tárgyak ingyenes kiosztása által gondoskodni méltóztassék, egyben hivattassanak fel az egyházak arra, hogy a felszerelések teljes pótlását öt éven belül eszközöljék, nem mulasztván el e célból a Nm. Vall. és közokt. min. úr elé terjesztett direkt kérvényezéseket sem.

c) Méltóztassék L.-bényét iskolájának térképpel, írotáblával, Megyaszót fali olvasótáblákkal, Sóstófalvát számológéppel, Olaszliszkát térképekkel, A.-dobszát, E.-horvátit, Bájt a legszükségesebb felszerelési dolgokkal való ellátására, Megyaszó I. o., A.-dobsza, Tokaj, T.-ladány, Báj, Csobaj, T.-kenéz tanítóit új tananyag beosztás, Sóstófalva tanítóját teljes és részletes t. a. b., Golop, Ond I—III. o., M.-hotyka III—VI. o. tanítóját tananyagbeosztás készítésére, Visst iskolai előszoba, Olaszit tanítói lakás, Révleány-

várt iskolapadok és padlók rendbehozására, Vajdácskát isk. szolgálata tartására utasítani s általában az összes iskolákban a padló olajjal való portalanítást elrendelni.

d) Méltóztassék Vajdácská, T.-szada, Ond megakadt iskolaépítési államsegélyének folyóvátételét egyh. főhatóságaink útján szorgalmazni.

e) Méltóztassék elismerését nyilvánítani a Cigándi, Ricsei, T.-luci és Tokaji egyházaknak, melyek nagy áldozatokkal részint új iskolákat építettek, részint a meglévőket rendbe hozták.

3. Olvastatott Kántor Lajosnak a 42 évi szolgálat után nyugdíjba vonult karcsai tanító testvérünknek egyházmegyénktől búcsúzó levele.

Tanügyi-bizottság miután a legteljesebb elismeréssel hajtja meg lobogóját a ref. tanügy mindig lelkes, de már megfáradt bajnoka előtt tisztelettel javasolja, hogy Kántor Lajos működése egyházmegyei jegyzőkönyvünkben is megörökíttessék.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért.

K. m. f.

Pataki Sándor

lelk. elnök.

Kovács László

jegyző.

B. Tóth István

t. b. tag.

vitéz Nyitray Károly

t. b. tag.

Egyházmegyei közgyűlés a tanügyi-bizottság jelentését tudomásul veszi, a bizottsági elnök előterjesztéséhez fűzött javaslatait elfogadja s azokat határozati erőre emeli.

Kántor Lajosnak a tanügy szolgálatában lankadatlan buzgósággal eltöltött 42

évi sikeres működését jegyzőkönyvében megörökíti, szívből kívánván számára a jól megérdemelt nyugdíjnak még hosszú időn át való zavartalan élvezését.

14. Tárgyaltatott Éles István tanácsbíró következő javaslata :

A vagyonleltárnak, — melyhez a nyomtatványokat az 1913. évben a Konvent adta ki és amelyet felsőbb egyházhatósági rendelkezésre az E. T. III. t.-c. 4. és 5. §. értelmében minden egyházban már az 1913. év december 31-iki vagyoni állapot szerint el kellett készíteni már az 1913. évre és amelyet minden következő polgári év végén, az évvégi gondnoki számadások alapján és az egyház vagyoni állapotában azon évben előfordult változások szerint ki kellett igazítani s a leltár végén levő „Összesítés“ című rovatban a leltár címeinek összegét az évközi apadással, vagy az évközi növekedéssel együtt összefoglaltan kimutatni, — ennek a vagyonleltárnak a további vezetése az 1919. évvel valószínűleg a legtöbb egyházban megszűnt, mert az összesítésre csak az 1919. évig volt rubrika. S mivel a Konvent új nyomtatványokat, új füzeteket nem adott ki, — ugy-e bár úgy gondoltuk, — hogy a vagyonleltár további pontos vezetésével és különösen évvégi lezárásával ráérünk várni addig, amíg az új vagyonleltári, vagyontörzskönyvi nyomtatványunk lesz. Ugy gondolom, hogy ennek a vagyonleltárnak a mai állapotok szerinti összeállítása a legelső kötelességünk, még pedig, ha eddig nem történt volna meg, a folyó 1929. év dec. 31-iki állapot szerint, mert ha ingatlan vagyonban nem is, de ingóságokban, különösen pedig tőkékben, alapokban, alapítványokban, úgy vélem, minden egyházunk nagy metamorfózison, devalváción ment keresztül. Ezt a vagyonleltárkönyvet kell most már legelső sorban évről-évre pontosan kiigazítani és az „Összesítés“-ben lezárni a növe-

kedés, vagy apadás mértéke szerint, annyival inkább, mert e nélkül a Konvent által újabban kiadott vagyoneleltári ivet lelkiismeretesen kiállítani nem tudjuk. Ha az ottani egyházi vagyoneleltár, vagy vagyontörzskönyv az Épületek, Földek, Ingóságok, Tókék-alapok, Alapítványok, Hasznos jogok, Terhek című fejezetei alatt még sok beiratlan sor, vagyis tiszta papír van, aminthogy, úgy vélem, mindenütt van, akkor e régi vagyoneleltár teljes egészében felhasználható az ez idő szerinti vagyoni állapot feltüntetésére, mindössze az „Összesítés“ céljára egy új lap illesztendő be a leltár végére, mely lap nagyságban, címekben és rovatokban a régi összesítő lappal teljesen egyenlő legyen. Ezt a vonalzást a lelkész urak igen könnyen elvégezhetik.

Ha pedig a régi vagyoneleltárkönyv lapjai az évenkénti változások pontos feljegyzése következtében már tele vannak és így nem használhatók tovább: akkor új vagyoneleltár készítendő ugyanolyan nagyságban, fejezetekkel és vonalzással, mint a régi volt. Ezt is elvégzik a lelkészek. Nem kell nyomtatványt várni, miután a Konvent újabban másfajta vagyoneleltári ivateket nyomtatott, amelyek azonban csak összevont, jóformán kivonatos vagyoneleltári kimutatásra alkalmasak. Hogy az ottani vagyoneleltár az 1929. évvégi állapot szerint minden egyházban elkészíttessék: annak ellenőrzésével a Nt. egyházmegyei közgyűlés, illetve az Esperes úr megbizza az egyházlátogató küldöttségeket, akik aláírásukkal látják el azt helybenhagyás esetén. Ellenkező esetben a hanyagságról jelentést tesznek.

Az egyház birtokában levő vagyontörzskönyv (vagyoneleltár) alapján állítandók ki aztán minden évben a Konvent által forgalomba hozott, jelenleg használatban lévő vagyoneleltári ivatek. Ennek miként való kitöltésére utasítást adni szinte nem szükséges, mert magukon az ivateken megvannak nyomtatásban a szem előtt tartandó utasítások,

mindössze annyit jegyzek meg: 1. hogy a telekkönyvben a templom és templomhely, vagy templomudvar ugyanazon helyrajzi szám alatt egy tételeben vannak, ez új vagyontörzskönyvekben pedig külön van a templom és külön kérdeztetik a templomhely, a lelkészlak és udvar, vagy lelkészi belsőség szintén külön, a tanítólak és belsőség szintén külön-külön lenne feltüntetendő. Ugyde így a mi általunk szolgáltatott adat nem egyeznék a telekkönyvvel, vagy a vagyontörzskönyvvel, a lelkész pedig nem mérnök, hogy széllyelszedje a telekkönyvben egységben feltüntetett vagyoni részeket. Ugyanazért magánál az épületnél, a templom, lelkészlak, tanítólak megnevezése után azonnal kitöltjük a területrovatot is (ennyi és ennyi hold és öl) és a templomhely, a lelkész, vagy tanítói belsőség területének rovatába beírjuk, hogy „lásd a templomnál, a lelkész,- vagy tanítói laknál.“ — 2. A szántóföldek rovatánál a vagyontörzskönyvünkben levő összes szántóföldek területe összeadva egy összegben, úgyszintén értékük is összeadva egy összegben irandók be, azonban minden egyes területnek helyrajzi száma a megfelelő rovatban külön-külön mind feltüntetendő, hogy első tekintetre nyilvánvaló legyen; hogy itt nem feltétlenül egy drb egységes, összefüggő földterületről van szó, hanem külön helyrajzi számu, más-más dülőben fekvő területekről, ingatlanokról. A temető, az esetleges szőlőbirtok, vagy közös legelő, bár ilyen címek a vagyontörzskönyvben nincsenek, sohasem irandók a szántóföldek területi és értékösszegébe, hanem mindig a következő másik rovatba az ő külön területükkel és értékösszegükkel. Ez legyen irányadó nemcsak az egyház, de a lelkész és tanítók használatában levő ingatlanok kimutatásánál is. — 3. Hogy az ingóságoknál, pl. a Tókéék és alapoknál, vagy Alapítványoknál, vagy a terheknél hol és mely esetben csatolandó még külön leltár is az egy összegben bejegyzett érték bizonyítására: az a hivatalos konventi vagyontörzskönyv

tári ivenk jegyzet rovatában nyomtatásban olvasható. Egyáltalában, ha valaki figyelemmel veszi kezébe a vagyonseltári ivenket kitöltés végett és elolvassa, vagy a lapok alján, vagy a jegyzet rovatban nyomtatásban adott utasításokat: szinte lehetetlen azokat helytelenül kitölteni.

Egyházmegyei gyűlés beterjesztett javaslatot kiadja az e célra alakított egyházmegyei bizottságnak tárgyalás végett, utasítván bizottságot, hogy idevonatkozó jelentését tavaszi közgyűlésünkre tegye meg.

15. Farkas Lajos vajdácskai lelkész, egyházmegyéinknek a szolgáló lelkészek között mind élet, mind hivatalkorra nézve legidősebb tagja, azon kérelemmel fordul egyházmegyei gyűléshez, hogy — tekintettel magas életkorára s méltányolva majdnem félszázados lelkészi működését — gyülekezete, életkora végéig állandó káplántartási joggal felruháztassék s részére ugy a káplántartási, mint s. lelkészi államségély elnyerhetése iránt tegyen javaslatot egyházmegyéink illetékes főhatóságainál, mert csekély jövedelméből a káplántartás költségeit fedezni nem képes.

Egyházmegyei gyűlés bár tudomással bir Egyetemes Konvent 336/929. sz. határozatáról, mely a nagyon is korlátolt anyagi erőforrásra tekintettel. csak a legméltánylandóbb esetekbeni javaslatételre utasítja egyházkerülzteket, f. évi tavaszi egyházkerület gyűlésünk pedig az egyházmegyéket — mégis Farkas Lajos vajdácskai lelkész indokolt és méltányosnak itélt kérelmét a maga részéről azzal a meleg ajánlással terjeszti fel az egyházkerületi gyűlésre, hogy az Egyetemes Konvent 246/927. sz. határozata 4. pontjában foglalt jogcim alapján, egyházkerületi gyűlés nevezett

részére életfogytiglani káplántartási jog, továbbá káplántartási díj és s. lelkészi fizetéskiegészítés megállapítása iránt tetszőleg javaslatot Egyetemes Konventnek.

16. Molnár László alsóbereckii ref. lelkész, mint a felsőbereckii állami elemi iskolába járó ref. vallású növendékek hitoktatója panasszal fordul egyh.-megyei közgyűlés elé amiatt a szűkkeblű, mostoha elbánás miatt, amelyben a vallás- és közoktatásügyi minisztérium az óradíjas hitoktatókat részesíti. Előadja, hogy a felsőbereckii áll. elemi iskolában, ahol is a református tanköteles gyermekek száma 21—24 között változik, (az elmúlt isk. évben 21 volt) heti 2 — kettő — órán tanítja a ref. vallást. Felsőberecki község Alsóbereckitől, az ő lelkészi székhelyétől 3 — három km. távolságra fekszik. Ezt az utat hetenkint kétszer, olykor sárban, esőben, viharban gyalogszerrel teszi meg, ami heti 12 km., évente pedig 468—480 kilométernek felel meg. Ezért a fárasztó, terhes, egész évi munkáért a vallás- és közokt. minisztérium az elmúlt iskolai évre 30 — harminc — pengőt utalt ki számára az esperesi hivatal útján. Ez a bizonyára nem elszigetelten álló eset a hitoktatói munka olyan semmibevevését, lekicsinylését mutató jelenség, amellyel szemben újból és újból akkor is felszólamlással kell élni, ha a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről a hasonló tárgyban hozzá már több ízben intézett felterjesztésre mindig az a stereotyp válasz, hogy a „polgári és elemi iskoláknál működő hitoktatók díjának kellő színvonalra emelését a leküzdhetetlen fedezeti nehézségek akadályozzák.“ Molnár László határozati javaslata alapján

egyházmegyei közgyűlés a lelkészi hivatás és munka lealacsonyítását látja abban a sokszor koldusalamizsnának nevezhető díjazásban, mellyel a vallás- és közoktatásügyi minisztérium az áll. elemi iskolákban hitoktatást végző lelkészek hitéleti, erkölcsi

és hazafias munkásságát honorálja. A felső-bereckii hitoktató lelkész sérelmezett, neveléségesen csekély évi óradíjával kapcsolatban felterjesztést intéz a Főtiszteletű egyh.-ker. közgyűlés útján az Egyetemes Konventhez, méltóztassék megkeresni a vallás- és közokt. miniszter urat arra nézve, hogy jövőben olyan fedezetről gondoskodni kegyeskedjék, amelynek alapján a ref. óradíjas hitoktató lelkészek vallás- és köznevelő munkáját is oly mértékben tudja honorálni, mint ahogy a hasonló fizetési osztályban levő állami tisztviselők hivatalos napidíja meg van állapítva. Ott pedig, ahol az óradíjas hitoktatók nem állandó székhelyükön, hanem a szomszédos társ-, leány- vagy fiókegyházuk községeiben levő áll. elemi iskolákba járnak hitoktatást végezni, a hasonló fizetési osztályba sorozott állami tisztviselők részére kiszállások alkalmával biztosított kilométerpénzt is folyósítsa a hitoktatók részére.

17. A sárai leányegyház a község áttelepítése folytán szükségessé vált iskolaépítési célra 9000 pengő tőkeösszegnek megfelelő $5\% = 450$ pengő közalapi tőke kamat-segélyt kért.

Egyházmegyei közgyűlés kérvényező egyházközséget méltányolást érdemlő indokai alapján 9000 pengő tőkeösszegnek megfelelő 450 pengő közalapi tőke kamat-segélyre ajánlja I. sorban I. helyen.

18. A bodrogkeresztúri egyház kántori lakásépítés céljára 12000 pengő tőkeösszegnek megfelelő $5\% = 600$ pengő közalapi tőke kamat-segélyt kér az orsz. ref. egyházi közalapról.

Egyházmegyei közgyűlés kérvényező bodrogkeresztúri egyházközséget, melynek tagjai túlnyomórészt szegénysorsú napszámos zselléremberekből állnak, kellően indokolt adatai alapján 12000 P. tőkeösszegnek megfelelő 600 pengő tőkekamatsegélyre ajánlja I. sorban I. helyen.

19. A mezőzombori ref. egyház kántori lakás vásárlása folytán felmerült 4000 pengő kölcsön tőkeösszegnek megfelelő 5% = 200 pengő közalapi tőkekamatsegélyt kér az orsz. ref. egyházi közalaptól.

Egyházmegyei közgyűlés kérvényező mezőzombori egyházközséget 4000 pengő tőkeösszegnek megfelelő 200 pengő közalapi tőkekamatsegélyre ajánlja II. sorban I. helyen. Igaz ugyan, hogy Egyetemességi Konventünk f. évi 66. sz. határozatának 5. pontja 3. bekezdésében foglalt rendelkezés szerint „tőkekamatsegély elsősorban az újonnan építkező egyházak támogatására engedélyezhető s csak kivételesen részülhetnek abban a már meglevő adósságok konvertálására fordítandó segélyért folyamodó egyházközségek,“ — mégis, miután az adott helyzetben a kínálkozó kedvező vételi alkalom elmellőzése esetén sokkalta költségesebb építkezés terhét kényszerülne nevezett egyházközség a vállaira venni: a végeredményben azonos cél érdekében kívánatos a kért segélyre ajánlás.

19 b. A mezőzombori ref. egyház jóváhagyás végett bemutatja ifj. Semsey András tiszadadai lakossal kötött adás-vételi szerződést s a vételár kifizetésére szolgáló kölcsön felvételére vonatkozó presbiteri s egyházközségi közgyűlési határozatok megerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés a Mezőzomboron 1929 szeptember 1-én kelt, a presbiteri és egyházközségi gyűlések által már korábban szabályszerűen letárgyalt és elfogadott azon adás-vételi szerződést, amely szerint ifj. Semsey András eladta a mezőzombori ref. egyháznak énekvezéri lakás céljaira a Mezőzombor község 275. sz. telekkönyvi betétben 134., 135. hrsz. alatt foglalt 152 □-ölnyi házas belsőséget egészben 3600 P. vételárért, — jóváhagyja s hasonló célból a főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

Ugyancsak jóváhagyja a vételár kifizetésére szolgáló 4000 P. kölcsön felvételét engedélyező presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat, melyek szerint a kölcsön visszafizetéséről részint az énekvezér részére eddig is fizetett, költségvetésszerűen megállapított lakbérösszeg, részint pedig az egyházi adózásnak a szükséghez képest megfelelő percutualis felemelése útján kíván gondoskodni az egyház.

Jóváhagyandó volt a vételi ügylet, mert a templom tőszomszédságában fekvő épület megszerzése a kínálkozó alkalomtól eltekintve az egyháznak azért is fontos érdekében állott, mert kántorának eddig még természetbeni lakást sem tudott nyújtani, továbbá, mert a presbitérium és az egyházközség a vételt kimondó s az ahoz szükséges kölcsönt megszavazó határozatát a törvényben előírt feltételek mellett hozta meg. — azért is, mert az ingatlan értéke a vételárnak előnyösen megfelelő, végül. mert a bekebelezett telekkönyvi teher törlése az iratoknál elfekvő okmányok tanúsága szerint máris megtörtént.

Figyelmezteti egyh.-megyei közgyűlés a mezőzombori egyházat, hogy a telekkönyvi átíráshoz szabályszerű vázlatrajzot készíttessen.

20. A felsőbereckii társ egyházközség az országos ref. egyházi közalaptól templomépítési célra 28731 P. tőkeösszegnek megfelelő 5⁰/₁₀₀ = 1436 pengő közalapi tőkekamat-segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés kérvényező felsőbereckii egyházközséget, amely roskadozó imaházát templommal óhajtja felcserélni és ezért a legnagyobb áldozatokat kívánja meghozni, magasztos és szent célja megvalítása érdekében 28731 pengő tőkeösszegnek megfelelő 1436 pengő közalapi tőkekamat-segélyre első sorban II. helyen ajánlja.

21. Az erdőbényei egyház jóváhagyás végett felterjeszti a közte, mint vevő és Miklóssy Gyula erdőbényei lakos, mint eladó között Erdőbényén, 1929. év február 22-én kelt és az erdőbényei 341. sz. telekkönyvi betétben 5317. hrszám alatt felvett ingatlanra vonatkozó adás-vételi szerződést.

A közgyűlés az Erdőbényén, 1929. év február 22-én az erdőbényei egyház, mint vevő és Miklóssy Gyula erdőbényei lakos, mint eladó között az erdőbényei 341. számú telekkönyvi betétben 5317. hrszám alatt felvett ingatlanra vonatkozó szerződést jóváhagyja. A jóváhagyási záradékot a szerződésre rávezetni rendeli és további jóváhagyás végett a Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé felterjeszti.

22. A makkoshotycai egyház betérjeszti özv. Onczay Ferencné szül. Orosz Rozáliával kötött — 2 tan-

terme és tanítói lakása telke céljaira vásárolt ingatlanról szóló — adás-vételi szerződést jóváhagyás végett.

Egyházmegyei gyűlés az iratokat hiánypótlás végett nevezett egyháznak visszaadja, felhíván, hogy az adás-vételi szerződést még 3 másolati példányban mellékelje, csatolja az ingatlan telekkönyvi kivonatát, az adó és értékbizonylatot, továbbá a vonatkozó, névszerinti szavazással hozott presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatok kivonatait, mert egyházmegyei gyűlés ezek nélkül az ingatlan vétel jóváhagyása iránti kérelmet érdemlegesen tárgyalni nem tudja.

23. A karcsai egyház bejelenti, hogy szervezni szándékolt 2-ik tantervének államsegélyére nézve Zemplénumvármegye kir. tanfelügyelője 2741/929. szám alatt átiratában arról ertesítette az iskolaszéket, hogy a vall. és közokt. miniszter ur 865—40/2531. VIII. a. sz. rendelete szerint a karcsai ref. elemi iskola II. tanítói állásának fizetésekiegészítő államsegélyben való részesítése ügyét érdemlegesen csak akkor tárgyalhatja, ha az egyház az ottani állami iskolával a 72.022/928. sz. rendeletben is megkivánt együttműködést egyházi főhatósága által megerősített határozatban biztosította. Az együttműködéshez — a kir. tanfelügyelő közlése szerint — annál is inkább ragaszkodik a miniszter úr, mert a tantervek hiánya miatt mindkét iskolánál bevezetendő váltakozó oktatás mellett a megfelelő tanítási eredmény csakis a lehetőség szerinti legteljesebb osztálymegosztás alkalmazásával remélhet.

Ezzel szemben a karcsai egyház a szept. 1-én tartott presbiteri s a szept. 21-én tartott egyházközségi közgyűlési, teljes egyhangúsággal hozott határozatokban kifejezi azon óhaját, hogy örömmel hozza meg a II. tanítói állás fenntartásához a 10%-os hozzájárulást és viselni kész a II. tanterem felállításából a kapandó

iskolaépítési államsegélyen kívül reája háruló terhet, csak hogy felekezetünk iskolájába járathassák gyermekeiket a ref. vallású szülék.

Miért is kéri egyházmegyei gyűlést, hogy főhatóságainak nagy értékű támogatása útján hasson oda, hogy a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr tekintsen el fent közölt rendeletében foglalt kívánalmaktól, ne kösse a II. tanítói állás államsegélyének folyósítását az állami iskolával való együttműködés feltételéhez, hanem a 90°/_o-os fizetékiegészítő államsegély folyósítása és iskolaépítési államsegély nyújtása által tegye lehetővé, hogy a karcsai egyház 120 ref. tanköteles gyermeke felekezeti iskolánkban nyerhesse neveltetését.

Egyházmegyei gyűlés a legmelegebb pártfogással terjeszti fel egyházkerületi gyűlés útján Egyetemes Konventhez — a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnál való jóakarató közbenjárás és közmegnyugvást keltő megoldás végett — a karcsai egyház kérelmét annál is inkább, mert az állami iskolával való együttműködés feltételéhez kötött államsegély folyósításban olyan veszedelmes praecedent lát, melynek gyakori megismétlődése felekezeti iskoláink elsorvasztását vonhatja maga után.

Egyházmegyei gyűlés az állami iskolával való kooperálás kérdésében mindaddig végérvényesen nem határoz, míg jelen felterjesztésére az illetékes miniszter úrtól válasz nem érkezik. Ellenben utasítja a karcsai egyház presbiteriumát, hogy a f. tanévben s.-tanerő alkalmazásával oldja meg a túlszűfolttság kérdését, amennyiben pedig ez akadályokba ütköznék, váltakozó rendszerrel végeztesse 1 tanítója által a beiratkozott 120 ref. gyermek oktatását.

24. A cigándi egyház beterjeszti az iskolák szükségessé vált nagy arányú fejlesztése s az egyházközség egyébként is megnövekedett szükségleteinek fedezhetése végett névszerinti szavazással hozott presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokkal megállapított új adókulcsát, valamint a 6 évre előirányzott 5°/_o-os rendkívüli adókivetés iránti határozatait s az ezek alapján elkészített f. évi egyházi adókivetését, megerősítés céljából.

Az új adókulcs az évi rendes egyházi adózás alapjául a rozs fizetésre nézve 5 osztályba sorozza az adózókat, a pénzbeli adózás alapjául pedig az állami adó arányában való adózást állapítja meg, elhatározván, hogy f. évre a pénzbeli adózás kulcsa az állami egyenes adó 35°/_o-a. Az 5 osztályba sorozott terménybeli adó a vagyoni állapotot és keresőképességet egymásmellettségben veszi figyelembe, míg a pénzbeli adózásnál az állami egyenes adón keresztül a vagyon vétetik teherviselés alá.

Ugyanezen határozatai kapcsán kéri egyházmegyei gyűlést arra is, hogy egyházkerületünk s az Egyetemes Konvent útján a dologi tandíjpótló államsegélyek teljes összegben való sürgős kiutalását az államkormány-nál nyomatékosan szorgalmazza, s egyideűleg a kormány figyelmét hívja fel arra is, hogy ezen tandíjpótló államsegélynek a tankötelesek megháromszorozódott létszámához mért új felszámolása és felemelése is elengedhetetlenül szükséges, mivel az egyre súlyosabbá váló egyházi adózás a gyülekezeteket egyenesen a hitükhöz való hűségükben támadja meg.

Végül arra kéri egyházmegyei gyűlést, hogy az iskolák fejlesztéséből folyó s elhalaszthatatlan szükségleteinek fedezésére 6000 P. kölcsön felvételére adjon engedélyt s a kölcsönvétel iránti határozatát azzal terjessze fel egyházkerületre, hogy ezt a kölcsönt az egyházkerület lehetőleg a saját pénztárából utalja ki. Egyház kötelezi magát ezen kölcsönösszegnek évi 1000 pengős részletekben 6 év alatti visszafizetésére, amelyre az 5°/_o-os rendkívüli adót mutatja ki fedezetül.

Egyházmegyei gyűlés a cigándi egyház presbitériumának és egyházközségi közgyűlésének az új adókulcs megállapítására és a 6 évre előirányzott rendkívüli adó kivetésére vonatkozó határozatait midőn megerősíti s az ezek alapján eszközölt 1929. évi egyházi adókivetést jóváhagyja, egyben elismeréssel adózik a cigándi egyház szinte heroikus teherviselési készsége iránt és hön óhajtja, hogy a kegyelem Istene anyaszentegyházunk áldásos munkájával bőven kárpótolja a meghozott áldozatokért a gyülekezet tagjait.

Az egyház előterjesztése alapján egyúttal azon kérelemmel fordul egyházkerületi gyűléshez, hogy a dologi tandíjptóló államsegélynek valorizálása, újra felszámolása és felemelése iránt Egyetemes Konventünk útján tegyen előterjesztést az illetékes vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrhoz.

Végül a 6000 P. kölcsön felvételére az engedélyt megadja s ezen határozatát hasonló célból azzal a kérelemmel terjeszti fel egyházkerületi gyűlésre, hogy jelzett kölcsönt egyházkerület a rendelkezésre álló és kölcsönként kihelyezhető alapjából folyósítsa, hogy így a nagy terheket vállaló egyház tagjai legalább némileg kedvezményes kölcsönben részesülhessenek.

25. A kenézlői ref. egyház felterjeszti jóváhagyás végett az egyház tulajdonát képező és a kenézlői 331. számú telekkönyvi betétben foglalt 222/2 hrsz., 1000 négyszögöles belsőség eladására vonatkozólag Kecskeméthy Károly kenézlői lakossal 1929. augusztus 26-án kötött adásvevési szerződést a vonatkozó s az eladást elvben jóváhagyó egyházmegyei és egyházkerületi határozattal, továbbá a presbiteri és közgyűlési határozattal, valamint adó és értékbizonyítvánnyal együtt.

Egyházmegyei közgyűlés a kenézlői ref. egyház, másrészt Kecskeméthy Károly kenézlői lakos között 1929. augusztus 26-án kötött, az egyház tulajdonát képező és a kenézlői 331. sz. telekkönyvi betétbe foglalt 222/2. helyrajziszámu 1000 négyszögletes belsőségre vonatkozó adásvevési szerződést jóváhagyja azzal a kötelezettséggel, hogy az így befolyó vételár a templom építéséből fennmaradt adóság törlesztésére fordítandó s az iratokat felsőbb jóváhagyás végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

Jóvá kellett hagyni az eladást, miután a szerződés az alakszerűségek betartásával jött létre, az eladás szükséges és a vételár a forgalmi értéknél magasabb s mert elvben az eladáshoz az egyházmegyei és egyházkerületi hozzájárulás 20 929. és 71/929. számú határozatokkal már megadatott.

26. Zsiros József ondi lelkész a nagytiszteletű esperes urhoz 1929. augusztus 22-én érkezett beadványában bejelenti lelkészi állásáról való lemondását 1929. szept. 1-iki hatállyal, miután a sárospataki theologiai akadémián rendes tanárnak megválasztatott.

Egyházmegyei közgyűlés a lemondást tudomásul veszi s kívánja a lemondott lelkésznek, hogy új hivatalában is Isten áldása kísérje és tehetségének és szorgalmának új állásában is meg legyen áldásos gyümölcse.

Már most felhívja megválasztandó lelkészt, hogy törvényeink és rendeleteink értelmében szükséges megváltások teljesítését annak idején eszközölje.

27. A ricsei egyház beterjeszti ujonnan szervezett 4-ik tanítói állásának díjlevelét 4 példányban jóváhagyó presbiteri és közgyűlési határozatokkal ellátva megerősítés végett.

Egyházmegyei közgyűlés a ricsei egyháznak ujonnan szervezett 4-ik tanítói állásának díjlevelét megerősíti és jóváhagyás végett a Főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni határozza.

28. A vajdácskai egyház beterjeszti a vallás- és közok. minisztériumnak 865—0,180—1929. sz. leiratát, mely leiratban a Miniszter hozzájárul a 2-ik tanítói állás megszervezéséhez, még pedig azon feltétel alatt, hogy az iskolafenntartó a tanítói állás javára lakást és kertilletményt, vagy törvényszerű lakáspénzt és a mindenkori kezdő tanítói illetmény 20%-át köteles fizetni.

Egyházmegyei közgyűlés a vajdácskai egyház jelentését örvendetesen tudomásul veszi és a 2-ik tanítói állás szervezéséhez készséggel hozzájárul és az E. T. I. t.c. 15. §. e) pontja alapján az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni határozza.

29. A vajdácskai egyház beterjeszti ujonnan szervezett 2-ik tanítói állásának új díjlevelét 3 példányban megerősítés végett.

Egyházmegyei közgyűlés a vajdácskai 2-ik tanítói állás díjlevelét nem erősíti meg, tekintettel arra, hogy nincs csatolva sem presbiteri, sem közgyűlési jegyzőkönyv és a díjlevél nem 4, hanem csak 3 példányban van kiállítva.

30. F. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés nem erősítette meg a csobaji egyház által beterjesztett tanítói díjleveleket, tekintettel arra, hogy a csobaji lelkész

kísérő jelentésében utalt azon tévedésre, hogy a kántortanítói díjlevél VI. sorszámában szolgálmányok megváltása címen felvett 60 pengő az összes tanítói földek után állapított meg, holott a kérdéses földek a két tanító között a vall. és közokt. miniszterium jóváhagyása alapján $\frac{2}{3}$ és $\frac{1}{3}$ arányban osztattak meg. Így tehát a váltságdíj $\frac{1}{3}$ -ad része, vagyis 20 pengő a második tanítót illeti. Ezért a díjlevelek helyesbitésére egyházmegyei közgyűlés a csobaji egyházat felhívta. Ezzel kapcsolatban a csobaji lelkész jelenti, hogy a 60 pengő munkaváltságnak a két tanító közötti megosztását csak a maga felfogása után kívánta volna. A presbiterium a fizetést a díjlevelek szerint állapította meg, a díjleveleknek megfelelően vannak kiállítva a járadalmi jegyzőkönyvek, a javadalmi jegyzőkönyvben a 60 P egészben a kántortanító fizetésében szerepel. Ezen új javadalmi jegyzőkönyvek a közigazgatási bizottság által így lettek jóváhagyva. A javadalmi jegyzőkönyvek alapján állapította meg a vallás és közokt. miniszter mindkét tanító fizetésekiegészítő államsegélyét. Így a lelkész nem kívánja a 60 P megosztását. Ezzel kapcsolatban az egyház betérjeszti az újonnan szervezett III. tanítói állásnak díjlevelét 3 példányban, 1 példányt a vall. és közokt. miniszteriumba küldött fel az egyház fizetésekiegészítő államsegély elnyerése végett. Az új, III. tanítói díjlevélhez jóváhagyó presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvek vannak csatolva.

Egyházmegyei közgyűlés a bonyodalmak elkerülése végett, tekintettel arra, hogy a díjlevelek megváltoztatása maga után vonná a javadalmi jegyzőkönyvek megváltoztatását, ez pedig a tanítói fizetések állami kiegészítésének újbóli megállapítását, tekintettel továbbá arra, hogy ez a művelet az illető tanítóknak előnyére nem volna, mert hiszen ha a 60 P megosztatik az illető tanítók között $\frac{2}{3}$ és $\frac{1}{3}$ arányban az államsegély azoknak arányában módosul, ezért a csobaji egyház I. kántortani-

tónak, II-od tanítójának és az ujonnan szervezett III. tanítói állásnak díjlevelét megerősíti és jóváhagyás végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

31. A simai leányegyház beterjeszti előkönyörgő tanítójának díjlevelét 4 példányban megerősítés és a Főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez való felterjesztés végett.

Egyházmegyei közgyűlés a simai leányegyház előkönyörgő tanítójának díjlevelét megerősíti és jóváhagyás végett a Főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni határozza, tekintettel arra, hogy a régi díjlevel és a presbiteri és közgyűlési jóváhagyó jegyzőkönyvek csatolva vannak.

32. A taktaszadai egyház beterjeszti 4—4 példányban ujonnan szervezett 2-ik és 3-ik tanítói, illetve tanítónői állásának díjleveleit megerősítés végett.

Egyházmegyei közgyűlés a taktaszadai egyház ujonnan szervezett 2-ik tanítói, illetve 3-ik tanítónői állásának új díjleveleit — miután presbiteri és közgyűlési elfogadó határozatokkal is fel vannak szerelve — megerősíti és a Főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez jóváhagyás végett felterjeszteni határozza.

33. Jegyzőkönyv hitelesítésére

elnökségen kívül jegyzői kar tagjai kiküldetnek.

34. Tárgysorozat kimerítettén,

elnök a gyűlést berekesztette.

Jelen jegyzőkönyv pontjai hitelesítették Sátoralja-
újhelyben, 1929 október 7-én tartott hitelesítő gyűlésen.

Kiss Ernő

esperes

Janka Péter

Batta János

Szabó Andor

Tantó János

Pataky Sándor

Bírósági ügyek.

**Az alsózempléni egyházmegye bíróságának 1929
okt. 3-án hozott ítéletei :**

I.

Az O. F. B. által az ondi II. tanítói javadalom emelésére adott földet, a bíróság Bajusz Zoltán tanító használatába bocsátja mindenféle közteher s évi járandóság viselése mellett, az egyház teherviselési kötelezettsége nélkül.

II.

Kassai Bertalan sárospataki presbiter az V. t.-c. 34. §. A) 3—4. pontjaiba ütköző fegyelmi vétség miatt állásától elmozdítottatott.

III.

A hernádnémeti gondnokválasztás megsemmisített s Bukszár Gyula az új választásból kizáratott.

Az egyes pontokat jegyzették :

Janka Péter: 1—3, 6, 7, 8, 9, 10, 11/d, 14, 15, 23, 24, 33, 34.

Batta János: 27—32, III. B.

Szabó Andor: 11/a—c, 16—20, I. B.

Asztalos Gyula: 4, 5.

Dr. Csontos József: 25, 26, II. B.

Dr. Varga Lajos: 21, 22.

Pataky Sándor: 13.

Tantó János: 12.

Tárgymutató.

Jelen voltak névsora.

I. Közgyűlési ügyek.

1. XC. zsoltár 1. versének elénelése, esperes imája, gondnoki megnyitó.
2. Alakulás.
3. Esperes üdvözlése.
4. Sárközi Mária ricsei, Ablonczy László bodroghalászi, Szabó Jolán cigándi, ifj. Kiss Miklós golopi, Kolozsváry László csobaji, Makkay József zemplénagárdi, Nagy Magdolna sajjóhidvégi, Arday Béla vajdácskai tanítók, illetve tanítónők beerősítése és eskütétele.
5. Karászy Dezső s. lelkész bekebelezése.
6. Elnöki jelentések és előterjesztések :
 - a) Dr. Révész Kálmán püspök üdvözlése 10 éves püspöksége alkalmából,
 - b) Néhai Sebeő Gyula világi tanácsbíró emlékének megörökítése és megüresedett helyének betöltése.
 - c) Kiss Ernő esperes előterjesztése amerikai magyar véreinkkel való kapcsolat ápolása ügyében.
 - d) Kiss Ernő esperes előterjesztése a nemzeti zászló kultuszának fejlesztése ügyében.
7. Máthé Gyula tanácsbírónak az esperes helyettesítéséért köszönet.
8. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
9. Birósági ülés idejének kitűzése.
- 10, Egyházkerületi határozatok :
 - a) Tavaszi egyházkerületi gyűlés idejére nézve.
 - b) Valláspedagógiai tanfolyamok tartása.
 - c) A káplántartási kongrua és s. lelkészi fizetés leszállítása.

- d) Az iparos- és kereskedő tanonciskolák vallás-tanítási tanterve.
 - e) A vallástanári konferencián megjelenő hitoktatók és vallástanító lelkészek napidijának és utiköltségének fedezése.
 - f) A népiskolai statisztikai kérdőívek módosításának elhalasztása.
 - g) A tanítói javadalmak valorizálása ügyében egyetemes konvent újabb előterjesztést nem tesz.
 - h) Megszűnt vagy megszűnés lehetősége előtt álló egyházi hivatali állások bejelentése.
 - i) A gazdasági iskolák szervezésénél egyházunkra hárított terhek ügyében előterjesztés.
 - j) Keresztelés nélkül maradt gyermekek vallásos oktatása.
 - k) Állami iskolákban a ref. vallásu tanítók alkalmazásának feltűnő mellőzése esetén követendő eljárás.
 - l) Egyetemes Konvent értesítése az államsegélyek valorizálása ügyében.
 - m) Illetkegyenérték újabb megállapítása.
 - n) Önálló énekvezérek kor- és családi pótléka.
11. Lelkészerőtekezlet javaslatai :
- a) Az egyházalkotmány törvénytervezetről.
 - b) A nyugdíjintézet reformjáról.
 - c) Az egyetemes egyházi hivatalos lapról.
 - d) gróf Ráday Gedeon indítványáról.
12. Belmissziói bizottság jelentése és jegyzőkönyve.
13. Tanügyi bizottság jelentése és jegyzőkönyve.
14. A vagyonleltár egységes minta szerinti elkészítésére vonatkozó javaslat.
15. Farkas Lajos vajdácskai lelkész káplántartási kérelme.
16. Molnár László alsóbereckii lelkész indítványa az óradijas hitoktatók javadalmának rendezése tárgyában.
17. A bodrogsárai egyház tőkesegély kérelme.
18. A bodrogkereszturi egyház tőkesegély kérelme.
19. A mezőzombori egyház tőkesegély kérelme.
20. A felsőberecki-i egyház tőkesegély kérelme.

21. Az erdőbényei egyház adás-vételi ügye.
22. A makkoshotycai egyház adás-vételi ügye.
23. A karcsai II. tanítói állás államsegélye.
24. A cigándi egyház új adókulcsának, rendkívüli adó-kivetésének megerősítése, kölcsön felvételének engedélyezése.
25. A kenézlői egyház adás-vételi ügye.
26. Zsiros József ondi lelkész lemondása.
27. A ricsei IV. tanítói állás díjlevele.
28. A vajdácskai II. tanítói állás szervezése.
29. A vajdácskai II. tanítói állás díjlevele.
30. A csobajai I., II., III. tanítói állás díjlevele.
31. A simai tanítói díjlevél.
32. A taktaszadai egyház II. és III. tanítói állásának díjlevele.
33. Jegyzőkönyvi hitelesítők kiküldése.
34. A gyűlés berekesztése.

II. Birósági ügyek.

- I. Ondi OFB által juttatott II. tanítói földjavadalom ügye.
 - II. A hernádnémeti megfelebbeze't gondnokválasztás.
 - III. Kassay Bertalan sárospataki presbiter fegyelmi ügye.
-

Betűsoros névmutató.

- Ablonczy László 4.
Arday Béla 4.
Asztalos Kálmán 8.
Bényey József 2.
Bodroghalász 4.
Bodrogsára 17.
Bodrogkeresztúr 18.
Cigánd 4, 24.
Csobaj 4, 30.
Egyházak általában: 6/b, c, d; 10/i, k, l, m, o; 13.
Egyházkerületek: 8, 10/a, b, h; 11/a, b, c, d; 15—21,
23—25, 27, 28, 31, 32.
Erdőbénye 21.
Erdőhorváti 12₂.
Esperes: 1, 2, 3; 6/b, c, d; 8, 12₂, 14, 26, 33.
Éles István 8, 14.
Farkas Lajos 15.
Felsőberecki 20.
Gál László 2.
Gesztely 12₂.
Golop 4.
Hernádkak 12₂.
Hodossy Béla 8.
Horváth János 2.
Janka Péter 8.
Jegyző kar 33.
Kántor Lajos 13₃.
Karcsa 23.
Káplántartó helyek 10/c.
Karászi Dezső 5.
Kenézlő 25.
ifj. Kiss Miklós 4.

Dr. Kiss Sándor 8.
 Kolozsváry László 4.
 Kun Zoltán 8.
 Láca 12₂.
 Lelkészek általában 6/c, d; 10/g.
 Makkay József 4.
 Makkoshotyka 12₂, 22.
 Máthé Gyula 7.
 Mezőzombor 19/b.
 Meczner Béla 1, 3, 8, 33.
 Dr. Meczner Tibor 8.
 Molnár László 16.
 Nagy Magdolna 4.
 Ond 5, 26.
 Ozsváth József 2.
 Dr. Révész Kálmán 6/a.
 Ricse 4, 27.
 Sajóhidvég 4.
 Sárospatak 10/e.
 Sátoraljaújhely 10/e.
 Segédlelkészek 10/c.
 Özv. Sebeő Gyuláné 6 b.
 Sima 31.
 Sárközi Mária 4.
 Szabó Andor 8.
 Szabó Jolán 4.
 K. Szabó Pál 2.
 Szathmáry Ferenc 2.
 Szilágyi Géza 2.
 Szilva István 2.
 Taktaszada 32.
 Tanítók általában: 13.
 Tanügyi-biz. elnök 10/f.
 Tokaj 10 e; 12₂.
 Vagyoneleltári bizottság 14.
 Vajdácaska 4, 15, 28, 29.
 Vallástanítók: 10/d, e, j.
 Vitkay Bertalan 2.
 Zemplénagárd 4.
 Zsiros József 26.